

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XIX. De Regularibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS ULTIMUS.

DE

REGULARIBUS.

FUssissimam hanc materiam, ut Tyronum captui accommodetur facilius, & via ad veritatem pateat apertius, in quinque contraximus *sphos*, acturi §. 1mo de Regularibus in commu-

ni. 2do de ingressu Religionis. 3^{tio} de voto in communi. 4to de Professione Religiosa. 5to de obligationibus Religioforum, huic Libro per appendicem de Monialibus finem imposituri.

§. Primus.

DE

Regularibus in communi.

QUæres primo. Unde nomen Regularis?

ꝛ. Derivatur à Regula; ita omnes Clerici à primæva institutione appellantur Regulares vel Canonici, ob Canonem vel Regulam Ecclesiasticam, cui erant astricti. *can. si qui verò. 3. & seqq. dist. 32.*

Quæres secundo. An in primitiva Ecclesia omnes Clerici fuerint Religiosi?

ꝛ. Vivebant tunc quidem omnes Clerici sub Regula cum Episcopo in communi, clausurâ, paupertate, & obedientiâ, ut constat ex *Canon. dilectissimi. 2. can. necessaria. 3. can. quia tua fraternitas. 8. caus. 12. q. 1. can. in omnibus. 34. de consecrat. dist. 5.* Et ad talem vitam communem hortatur Gregor. VII. in *cap. quoniam. 9. de vita & honest. Cleric.* Non

tamen omnes erant Religiosi, quia non se omnes ad communem vitam & obedientiam per votum astringebant, sed quamvis ex communi Ecclesiæ patrimonio viverent, patrimonia tamen sæcularia privata habere poterant, unde inter Clericos sæculares & Regulares facta est distinctio.

Quæres tertio. Quid est Religio?

ꝛ. Religio 3pliciter sumi potest: 1mo pro virtute, quâ DEO debitus exhibetur cultus. 2do pro communitate, quæ DEUM per fidem & opera bona colit, unde Christiana dicitur Religio. 3^{tio} pro Statu Religioso, qui est stabilis modus vivendi in communi editis tribus votis substantialibus, perpetuæ castitatis, paupertatis & obedientiæ ad Christianam tendens perfectionem charitatis.

Quæ-

Quæres quarto. Quæ ad substantiam Status Religiosi requiruntur conditiones? R. Sequentes: 1ma. Ut serventur tria consilia Evangelica perpetuæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ, quæ Statui Religioso essentialiter sunt annexa, ut colligitur ex cap. cum ad monasterium. 6. de Statu Monach. in fine: "Abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis aded est annexa Regulæ Monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere." Cujus ratio est: quia Status Religiosus est via & tendentia ad Christianam perfectionem, quæ juxta Apostolum ad Coloss. 3. in charitate DEI consistit, acquirendam; ad perfectam autem charitatem requiritur renuntiatio rerum omnium creaturarum, quæ perfectum amorem impedire possunt, qualia sunt divitiæ, quæ per paupertatem, voluptates corporis, quæ per castitatem, & propria voluntas, quæ per obedientiam abdicatur.

2da. Ut hæc tria consilia Evangelica voto perpetuam obligationem inducente saltem ex parte voventis firmentur. Ratio est: quia Status aliquam immobilitatem significat, ut patet in Statu Episcoporum, conjugatorum, servorum, qui non ad tempus, sed stabiliter & in perpetuum sunt obligati. Dixi: Saltem ex parte voventis: quia ex parte illius, cui fit votum, non est necessaria reciproca perpetua obligatio, ut patet in servo, qui ex parte sua perpetuam Domino serviendi habet obligationem, quamvis Dominus eundem manumittere possit, ita in Societ. JESU Scholastici à Greg.

XIV. veri Religiosi sunt declarati, qui habent perpetuam in Societate manendi obligationem, licet Societas eosdem perpetuo retinere non teneatur, sed ob justas causas eos dimittendi habeat facultatem.

3tia. Ut ex parte voventis actualis fiat traditio, per quam se vovet DEO, & Religionis externa acceptatio, quibus mediantribus homo Statum mutans peculiariter in dominium, sortem, & familiam DEI transit, Prælato sive Superiore Religionis profitentem in familiam & Corpus mysticum Religionis adoptante. Colligitur ex cap. porrectum. 13. de Regular.

4ta. Ut tria vota in Religione per Sedem Apostolicam approbata emittantur; approbatio enim omnium Religionum summo Pontifici est reservata. Ut constat ex cap. fin. de Religios. domib. & cap. unic. eod. in 6. Quamvis antiquitus Religiones ab Episcopis pro suis Diocesisibus approbarentur, hodie tamen approbatio Religionum inter majores Ecclesiæ causas supremo Capiti reservatas numeratur. Requiritur autem, ut non solum modus vivendi tanquam licitus sit approbatus, sed etiam pro vera Religione seu Statu Religioso approbari debet. Ratio est: quia super communem Christianorum Statum is nequit esse, nisi modo speciali à Christo descendat, mediante scilicet ipsius summo in terris Vicario.

Quæres quinto. Quis Author Status Religiosi, & unde ejus antiquitas probatur?

R. 1mo. In ipso legis gratiæ diluculo divus Joannes Baptista ex eremo ad Jordanis

danis fluente veritatis & penitentiae
 Præco, vitæ Monasticæ & Religiosæ
 Antesignanus fuit, ut testatur S. Hiero-
 ny. in *Epist. ad Virg. Eustochium*. Chri-
 stus Præcursores secutus Statum Reli-
 giosum quoad substantiam instituit,
 quando ad tria consilia Evangelica ad-
 hortatur, ad paupertatem Luc. 14. *Nisi*
quis renuntiaverit omnibus, quæ possidet,
non potest meus esse discipulus. Ad castita-
 tem Matth. 19. *Sunt Eunuchi, qui se ipsos*
castraverunt propter Regnum cælorum. Ad
 obedientiam, quæ in abnegatione sui &
 propriæ voluntatis consistit, Matth. 19.
Vade, vende omnia, quæ habes, & da pau-
peribus, & sequere me, & habebis thesau-
rum in cælo. Apostoli doctrinam Christi
 secuti Matth. 19. dicunt: *Ecce nos reli-*
quimus omnia, scilicet conjugium, bona
temporalia per votum castitatis & pau-
peritatis, & secuti sumus te, obedi-
tiam profitendo.

2do. Post tempora Apostolorum, Cle-
 mens I. quem S. Petrus Succellorem ordi-
 navit, & post Linum & Cletum Sæculo
 primo Ecclesiam rexit de vita Religiosa
Epist. 5. ita scribit: Communis vita
 omnibus necessaria est, & maximè his,
 qui DEO irreprehensibiliter militare,
 & vitam Apostolorum eorumque Disci-
 pulorum imitari volunt. Sæculo 2do
 Pius I. qui Ecclesiam circa annum 136.
 gubernavit, ritum in sacris Virginibus
 velandis & consecrandis decrevit. *can.*
Virgines. 15. caus. 20. q. 1. Sæculo 3tio
 Urbanus I. qui circa annum 224. præfuit,
in can. scimus. 9. caus. 12. q. 1. "Scimus
 vos non ignorare, quia hætenus vita
 communis inter omnes Christianos vi-

guit, & adhuc DEI gratiâ viget, &
 maximè inter eos, qui in sortem Do-
 mini sunt electi, id est, Clericos. Qui-
 cunque vestrum vitam communem
 susceptam habet, & novit se nihil pro-
 prium habere, videat, ne pollicita-
 tionem suam irritam faciat: Sed hoc,
 quod Domino est pollicitus, fideliter
 custodiat, ne damnationem, sed præ-
 mium sibi acquirat."

Eutychianus Papa, qui eodem Sæculo
 circa annum 277. sedit, *in can. si quis*
Episcopus. 91. caus. 11. q. 3. Monachorum
 facit mentionem. Sæculo 4to Sylvester I.
 qui circa annum 214. Apostolicam tenuit
 Cathedram, *in can. à Subdiacono. 5. dist.*
93. Abbati Monachus in omni loco re-
 prætentet obsequium. Concilium Nicæ-
 num, quod fuit circa annum 341. *in can.*
placuit. 1. caus. 16. q. 1. "Placuit omni-
 bus residentibus in sancta Nicæna Sy-
 nodo, ut Monachorum conversatio &
 vita secundum etymologiam nominis
 ab omnibus discrepet."

Syriscus Papa, qui circa annum 385.
 Ecclesiæ præfuit, *in can. Monachos. 29.*
caus. 16. q. 1. Monachos, quos tamen
 morum gravitas, & vitæ ac fidei institu-
 tio sancta commendat, Clericorum offi-
 cii aggregari & optamus, & volumus.
 Hoc eodem Sæculo plura monasteria à S.
 Antonio in Thebaide, à S. Pachomio in
 Ægypto, à S. Hilacione in Palaestina, SS.
 Basilio & Athanasio in Græcia sunt insti-
 tuta.

Sæculo 5to S. Augustinus in Africa
 Religiosas familias utriusque sexus insti-
 tuit, quo eodem Sæculo Canonici Re-
 gulares à Gelasio Papa I. qui Ecclesiam

An-

Anno 492. administravit, Romæ in monasterio vel Ecclesia Lateranensi sunt positi, à quo usque hodie Canonici Lateranenses vocantur. Sæculo 6to S. Benedictus Monachorum Pater appellatus floruit.

Quæres sexto. An ergo Status Religiosus Juris Divini?

R. Si Status Religiosus quoad particularem modum vivendi sive Regulam spectetur, non est ex Christi institutione, sed Ecclesiæ, quæ etiam certas condiciones ponere potest, sine quibus vota tanquam Religiosa acceptari non debeant, quæ condiciones etiam pro temporum varietate mutari possunt. Sic primis Sæculis vota Religiosa absolutam indissolubilitatem non continebant, ut probat *Suar. tom. 3. de Relig. lib. 2. cap. 14. n. 14.* Ita etiam vota Religionis matrimonium post Professionem non irritabant, quod quamvis illicitum & sacrilegum, validum tamen erat. *Arg. can. nuptiarum. 41. can. de viduis. 42. caus. 27. q. 1.* Innocent. II. in Concilio Rom. legem tulit, ut refertur *in can. ut lex. 40. caus. 27. q. 1.* ut qui S. Ordine initiati vel Religionem sunt professi, si uxores sibi copulare præsumpserint, separentur.

Quæres septimo. Qualis diversitas & distinctio Religionum?

R. Quamvis omnes Religiosi Ordines in iis, quæ ad essentiam Religionis spectant, scilicet tribus votis substantialibus ab Ecclesia acceptatis conveniant, inter se tamen vel ex fine proprio, ad quem quilibet Ordo in particulari est institutus, vel ex diversis mediis & exercitiis, quibus tum ad vota servanda, tum

ad eundem finem tendunt, distinguuntur.

Quæres octavo. Quinam Ordines ex fine distinguuntur?

R. Ob diversitatem finium Ordines in contemplativos, activos & mixtos dividuntur. Ordo vitam contemplativam habet, qui præter observantiam votorum substantialium in contemplatione rerum Divinarum potissimum se exercet, quales ferè sunt omnes Religiones Monastica Benedicte, Cisterciensium, Carthusianorum, &c. quæ principaliter & ex fine suo ad solam contemplationem ordinantur.

Ordo vitam activam habet, qui ad opera misericordiæ circa proximum principaliter ordinatur, quales sunt Ordines militares, qui tribus substantialibus votis editis vi proprii instituti ad militandum pro Christianæ Religionis & Ecclesiæ defensione ordinantur, Ordines hospitalarii, qui tribus votis emissis ad hospitalitatem in curandis infirmis, vel excipiendis peregrinis, sepeliendis mortuis, redimendis captivis vi instituti diriguntur.

Ordo Religiosus vitam mixtam proficitur, qui tam ad contemplationem, quam ad actionem erga proximum principaliter est institutus, tales in Ecclesia illi sunt Ordines, qui ad docendum, prædicandum, Sacramenta administranda, &c. erecti sunt, & vocantur Ordines Clericales, in hoc ab Ordinibus Monachalibus distincti, quod per se primò ad ministeria Clericorum in Divino cultu, & procuranda animarum salute ordinantur, ut patet ex pluribus textibus.

canj. 15. q. 1.

Quæ-

Quæres nono. Quinam ex his Ordinibus perfectiores?

R. Cum S. Thom. 2. 2. q. 188. a. 6. 1mo. Religiones seu Ordines, qui ad docendum & ad Verbum DEI prædicandum sunt ordinati, ac vitam ex contemplativa & activa mixtam profitentur, cæteris omnibus procul dubio antecellunt, quia contemplata aliis communicant. 2do. Ordines, qui ad hospites excipiendos, eleëmofynas distribuendas, & ad similia externa pietatis opera exercenda sunt destinati, ac vitam profitentur activam, infimum inter Religiones locum obtinent. 3tio. Ordines ad contemplationem instituti medium inter utrasque tenent gradum excellentiæ.

Quæres decimo. Qualiter Ordines ex mediorem diversitate distinguuntur? R. 1mo. Ordines Mendicantes à non Mendicantibus distinguuntur, Ordines non Mendicantes sunt, qui bona immobilia in communi possident, possidere verò bona immobilia in communi non præjudicat Religiosæ perfectioni, ut probat Doctor Angel. 2. 2. q. 188. a. 7. Ordines Mendicantes sunt, qui etiam paupertatem in communi sectantur, & ex primæva institutione nulla bona immobilia in communi possident, licet de facto vel ex concessione Pontificis, vel ex consuetudine approbata quædam bona immobilia habere videantur. De his agitur cap. unic. de Religios. domib. in 6 ubi quatuor Ordines Mendicantes approbantur, scilicet: Prædicatorum, Fratrum Minorum, Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, quibus postea alii accesserunt. Cap. unic. de excess. Pralat. in 6.

Clement. 1. de Regul. Clement. cupientes. 3. de panis. Extrav. unic. de offic. Custod. inter com. Extrav. vices. 2. de treug. & pace. inter com. Extrav. 1. de Regular. inter com.

2do. Religiones seu Ordines eundem finem habentes, sive Mendicantes, sive non Mendicantes secundum diversas regulas & particulares constitutiones, juxta quas vivunt, inter se distinguuntur. Ab Ecclesia autem approbatæ quatuor principales numerantur Regulæ, sub quibus omnes ferè militant Ordines: 1ma S. Basilii, quam ferè Ecclesiæ Orientalis Græci tenent Monachi. 2da S. Augustini, secundum quam vivunt infinitæ ferè Religiones, ut dicit Donatus tom. 2. de Regular. tract. 1. q. 2. 3tia S. Benedicti, sub qua vivunt Cistercienses & aliæ Reformationes. 4ta S. Francisci, quam tenent Minores de Observantia, Conventuales, Capucini, & tertia Regule de Pænitentia: singuli tamen Ordines, qui sub eadem Regula militant, proprias & speciales, quibus inter se discrepant, habent constitutiones. Præter prædictas quatuor Regulæ habent propriam & ab aliis distinctam Regulam vel Constitutiones à suis Fundatoribus datas Carthusiani, Minimi, Patres Societ. JESU.

Quæres undecimo. Quinam ex his Ordinibus digniores?

R. Inter Ordines eundem finem vel contemplationis, vel actionis, vel ex utroque mixtum habentes ille est perfectior, qui habet media non plura, vel austeriora, sed finis intento magis proportionata, ut similiter præclare docet Doct. Ang. l. c. a. 6. § 7.

Quæ-

Quæres duodecimo. Qualis inter Ordines præcedentia?

R. 1mo. Clerus Sæcularis præcedit Clerum Regularem. *Tamb. de jure Abbat. tom. 1. disp. 25. q. 2. n. 19.* Ratio est: quia cætus Clericorum est dignior, quàm cætus Monachorum. *Gloss. fin. in cap. qualiter. 24. de accusat.* Et colligitur ex *can. legi Epistolam. 36. caus. 16. q. 1.* Abbas tamen Regularis omnes præcedit Canonicos etiam Cathedrales, & illis dignior habetur, quando singuli incedunt, hoc est: dum Abbas cum aliquo Canonico in singulari concurrat. Ratio est; quia dignitas Abbatialis major post Episcopum dignitas existit. *Arg. can. si quis deinceps. 12. caus. 16. q. 7.* ubi immediatè post Episcopatum ponitur Abbatia.

Dixi: *Dum singuli concurrunt*, quia quando Canonici collegialiter procedunt, & in omnibus actibus, quibus Ecclesiam Cathedralè repræsentant, Canonici Cathedrales præcedunt Abbates. Ratio est; quia Ecclesia Cathedralis præ aliis honorari debet. *cap. quamvis. 4. de præbend. in 6.* Et est dignior aliis Ecclesiis ob caput suum, quod Episcopalem habet dignitatem, quæ est culmen dignitatum. *cap. Venerabilis. 37. de præbend. Gloss. in cap. licet. 2. de præb. in 6. verb. dignitatum.*

2do. Circa Ordines Monachales Greg. XIII, in constitutione, quæ incipit: *Exposcit pastoralis*. Anno 1583. hanc fecit ordinationem, ut appellationibus quibuscunque remotis ille Ordo Mendicantium præcedere debeat in processionibus, qui est in possessione præcedentiæ ac juris præcedendi: quando verò non

R. D. Schngrrenberg Instit. Jur. Can.

potest probari, vel constare de quasi possessione præcedentiæ hujusmodi, illi Fratres Mendicantes in processionibus tam publicis, quàm privatis præcedere debent, qui in loco controversiæ sunt antiquiores, ita ut si contigerit nova monasteria vel domus alicujus Ordinis ex dictis Mendicantibus esse erecta vel instituta, ille Ordo, qui prius monasterium vel domum in loco habuerit, præcedat.

3^{tio}. Superest quæstio, quinam inter antiquos Ordines scilicet Monachales, inter quos præminet Ordo S. Benedicti, & Ordines Regularium Canonicales, inter quos præcipuus Ordo Canonicorum Regularium S. Augustini præcedere debeant. Hæc quæstio acriter agitata tempore *Concilii Trid.* ac pro utraque parte famosissimi Canonistæ ac Facultates Juridicæ sua consilia juris ediderunt.

Fundamenta utriusque partis refert *Tambur. Abbas Benedictinus de jure Abbat. tom. 1. disp. 25. q. 1.* S. Pius V. finalem sententiam dedit, dicendo Abbates, Prælatos & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis, uti & Clericos in linea veste & Clericali habitu incedentes in processionibus & omnibus actibus publicis Abbates, Prælatos & Monachos Ordinis S. Bened. Cassinenses præcedere: quando verò prædicti pro se sine Conventibus in Conciliis Generalibus, Provincialibus, Synodalibus & aliis actibus publicis vel privatis conveniunt, inter se juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium priorem & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illâ promotione duntaxat, non autem congregatione in ordine, cujus fuerint, attentis præcedere debeant. *Tamb. cit.*

Cc

§. 2^{dus}.

§. Secundus.

D E

Religionis Ingressu.

PER Religionis ingressum aliquando intelligitur ipsa Professio, per quam quis verè & propriè Religiosus efficitur, ut in *can. quia ingredientibus, 7. caus. 19. q. 3.* In præsentem ingressus in Religionem pro susceptione habitus Regularis sumitur, à qua aliquis in Novitium ad Religionem suscipitur probationem.

Quæres primo. Quænam à Religionis impediunt ingressu?

1. Sequentia: 1mo defectus ætatis, de quo statim.

2do defectus libertatis. Servus vel propriè dictus, vel etiam colonus originarius, aut glebæ, ut vocant, ascriptus, invito vel inscio Domino, si intra triennium à die, quo Dominus notitiam ingressus habuit, computando, repetatur, cum omnibus, quæ in monasterium attulit, fide de impunitate accepta, est restituendus, *can. fin. caus. 17. q. 2.* Triennio elapso, quamvis Professionem nondum fecerit, repeti non potest, cum Dominus renuntiâsse censeatur.

3^{tio} vinculum matrimoniale; conjux enim post matrimonium consummatum, nisi causa justa perpetui divortii adsit, vel alterius conjugis interveniat licentia, ad Religionem haud est admittenda, *cap. quidam, 3. cap. placet. 12. de convers. conjugat.*

4to Dignitas Episcopalis; Episcopus enim sine licentia Papæ Religionem in-

gredi nequit. *cap. nisi cum pridem, 10. de renuntiat. cap. licet, 18. de Regular.* Tum quia vinculo spiritualis matrimonii suæ Ecclesiæ est alligatus, *cap. inter corporalia, 2. de transl. Episcop.* Tum quia populi subiecti commune bonum, quod in susceptione Episcopatus se procuraturum vovit, privata utilitati & quieti contemplationis præferre debet, ut probat *Doct. Ang. 2. 2. q. 188. a. 4. ad 1.*

5to Æs alienum ex delicto vel contractu oneroso contractum, juxta constitutionem Sixti V. quæ incipit: *Cum de omnibus.* Limitatur, Tunc solum impedit, quando spes, quod in Sæculo ex officii vel beneficii fructibus, vel arte aut industria statui suo convenienti intra paucos v. g. tres annos debita solvere possit, alias si talis spes desit, debitor bonis cedens in favorem creditorum Religionem ingredi potest, quia inanis est actio creditoris, quam excludit inopia debitoris. *cap. olim, 16. de restit. spoliator.* Et ultra, quam potest, nemo tenetur. *Reg. nemo, 6. de Reg. juris, in 6.* Si creditores incerti, Religionem quoque intrare non prohibetur.

6to. Ratiocinia, sive rationes ex administratione rerum publicarum reddendæ. *can. unio, dist. 53.* Quod constitutio Sixtina citata ad rationes privatas extendit, si ob istas dandas sit lis intentata, vel ne intentetur, timeatur.

7^{timo}.

7mo. Crimina, ob quorum enormitatem poena publica mortis, mutilationis, perpetui exilii, trirremium, fustigationis vel similis timetur, cit. *constit. Sixti V.*

8vo demum paupertas parentum filium, sine quo parentes honestè vivere vel sustentari nequeunt, ab ingressu Religionis impedit, & tales peccare mortaliter probat *S. Thom. 2. 2. q. 101. a. 4. ad 4. in can. 1. dist. 30.* Si qui filii parentes deseruerunt occasione DEI cultus, hoc justum esse judicantes anathema dicuntur.

Quæres secundo. Quæ ætas ad ingressum Religionis requiritur?

R. 1mo. Infantes ante usum rationis de consensu parentum ad Religionis habitum suscipi possunt. *can. 1. caus. 20. q. 2.*

2do. Parentes vel in illorum defectu tutores filium vel filiam impuberem etiam invitos Religionis offerre possunt, ut in ea non solum sub regulari disciplina vivant & educentur, sed etiam ut suo tempore Religiosi fiant. Colligitur ex *cap. cum virum. 12. de Regular. cit. can. 1.* Cujus oblationis hic est effectus, quod filius impubes à parentibus Religionis oblati intra ætatem pupillarem parentibus etiam consentientibus iterum egredi non possit, si monasterium vel Religio repugnet, cui per oblationem jus est acquisitum, ne ante annos pubertatis recedere liceat, cum impubes sine parentum oblatione vel imperio Religionem ulterò ingressus omni tempore liberè egredi valeat. *cap. significatum. 11. de Regular.*

3^{tio}. Pueri ante annos pubertatis Religionem ingredi, habitum Religiosum

suscipere, ac etiam se voto Religionem ingrediendâ obligare possunt. *S. Thom. 2. 2. q. 189. a. 5. in O.* Si tamen parentes in talem ingressum non consenserint, filium revocare, ejusque votum irritare possunt, cum puerilis illa ætas à parentum voluntate dependeat. *can. puella. 2. caus. 20. q. 2.* Si verò aut expressè aut tacitè, scilicet habitâ notitiâ intra annum non revocando, consenserint, filium ingressum revocare nequeunt. *can. 1. caus. 20. q. 2. cap. si quis. 2. de Regular.*

Quæres tertio. Quænam ad inchoandum Novitiatum ætas requiritur?

R. Ad inchoandum Novitiatum requiritur ætas legitima, scilicet in masculis completus annus 14. & in foeminis 12. nec hinc prudentia aut malitia supplet ætatem, ut colligitur ex *cap. ad nostram. 8. de Regular.* Ratio est: quia in hac ætate discretio rationis, libertas arbitrii, & vires sunt ad probandam Religionis austeritatem. Cui non obstat *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 15.* Ad Professionem annum ætatis 16. completum requirens, quia per hoc nihil circa inchoationem Novitiatûs innovavit, cum non requiratur, ut annus probationis immediatè Professionem antecedit, sed si completo probationis anno desit legitima ætas, Professio usque ad eandem differtur.

Quæres quarto. Qualem Novitiatum Religionem ingrediens servare debet?

R. In monasterio assumpto habitu Religionis per integrum annum cumque continuum Religionem probare debet.

1mo requiritur, ut annus probationis in monasterio peragatur, ut colligitur ex *cap. 1. de Regular. in 6. illis verbis:*

C c 2

Quod

Quod si per totum annum in monasterio permanferit. Ratio est: quia annus probationis institutus est, ut Novitius Religionis austeritatem, & econtra Religio Novitii mores experiatur, hoc autem fieri non potest, si Novitius extra monasterium in Sæculo versetur; si tamen de licentia Prælati Novitius per aliquam anni partem à monasterio absit, probationi non obest, cum de licentia Prælati extra monasterium degens, adhuc verè in probatione esse censetur, dum in eo loco est, ubi sub Prælati obedientia vivit, & illo jubente paratus est redire; quod autem absens taliter probari nequeat, sicut præsens, per accidens est, uti etiam si Novitius post susceptionem habitus infirmaretur, & toto anno in infirmaria infirmus existeret, anno completo sine alia probatione ad Professionem admitti posset, quia verè per annum fuit in statu probationis & sub obedientia Religionis.

2do. Necessè est, ut annus probationis in habitu regulari peragatur. *Gloss. in cap. super eo. 9. de Regul. verb. in eadem veste. Et colligitur ex Trident. Sess. 25. de Regul. cap. 15. ibi: Nec, qui minore tempore quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit.* Ratio est: quia Novitius omnes austeritates Ordinis probare debet, ideòque qui habitum non gestavit, sufficienter probatus non fuit, verius tamen est, quod gestatio habitus de essentia Novitiatùs non sit, ut colligitur ex *can. unic. dist. 53.*

3tio. Annus probationis integer esse debet. De jure antiquo quidem tempus probationis quandoque erat annus. *can. 2. caus. 17. q. 2.* Quandoque biennium.

can. monasteriis. 6. caus. 19. q. 3. Quandoque triennium. *can. unic. dist. 53. in cap. ad Apostolicam. 16. de Regul.* Statuitur quidem annus, sed cui Novitius & Religio renuntiare potest intra annum profitendo & Professionem recipiendo. *In cap. non solum. 2. de Regular. in 6.* Declaratur Professum in Ordine Mendicantium intra annum probationis obligari ad aliquem Ordinem in communi: Tandem *Trident. Sess. 25. de Regul. cap. 15.* generaliter statuit, ut Professio in quacunque Religione tam virorum, quam mulierum ante exactum annum probationis non solum illicita, sed etiam invalida, nullamque obligationem ad aliquis Regulæ vel Religionis observantiam vel alium quemcunque effectum inducat. Annus autem de momento in momentum computandus est, ita ut qui 1ma Januar. Anno 1738. in meridie est investitus, non possit 1ma Januarii Anno 1739. manè profiteri, & in Anno bissextili Novitius diebus 366. in probatione esse debet. Ratio est: quia *Trident. l. c.* ad valorem professionis requirit, ut Novitius non minori tempore, quam per annum in probatione steterit, & in *cap. non solum. cit.* requiritur, ut annus probationis sit elapsus, qui autem aliquot horis ante annum finitum est professus, minori tempore, quam per annum, in probatione stetit; annus enim ubi incipit, ibi quoque desinit.

4to. Necessè est, ut annus probationis sit continuus, uti sæpe declaravit S. Congregatio: Quoties enim in decreto aliquo certum tempus præscribitur, id necessariò debet esse continuum, ut tradunt

dunt Gloss. in cap. 2. de temp. ordinat. in 6. & communiter Doctores; cum igitur Tridentin. annum requirat integrum, continuus esse debet. Ratio congruentiæ est: quia hic annus præscribitur, ut Novitius Ordinis austeritates experiatur, ad quod multum conducit, si onera Religionis sine intermissione portaverit.

Quæres quinto. An ex privilegio non finito probationis anno profiteri quis possit?

ꝛ. Moniales S. Dominici Anno 1570. obtinuerunt privilegium, ut in mortis articulo constitutæ, si 16tum ætatis annum compleverint, profiteri possint, etsi nondum integer Novitiatus annus expletus, quo privilegio omnes alii Novitii aliorum Ordinum utriusque sexûs per communicationem gaudent. Circa quod privilegium duo sunt notanda: 1mo. Quod monasterium dotem Novitii in anno probationis decedentis non consequatur, quamvis ante obitum in mortis articulo Professionem emiseric.

2do. Si huiusmodi Novitius vel Novitia convalescat, de novo profiteri debet, ut declaravit S. Congregatio apud Pignatell. tom. 1. consult. 357.

Quæres sexto. Quot modis annus probationis interruptitur?

ꝛ. Sequentibus: 1mo. Novitiatus interruptitur, si anno probationis nondum completo fiat professio; tunc enim Novitius in probatione amplius non manet, cum tamen juxta Trident. l. c. per integrum annum in probatione stare debeat, quo casu juxta quosdam totum probationis annum repetere non est necessarium, sed sufficit, si tempus, quod

anno probationis deerat, suppleatur, & postea professio ratificetur, eò quòd vitium in Novitiatu non intervenerit.

2do. Si Novitius anno probationis nondum completo exeat, & animo non redeundi Religionem deserat; eo ipso enim amittit statum, quem habebat, & novâ probatione indiget: quòd si tamen spectatis circumstantiis mora temporis, quo extra Religionis claustrum mansit, sit modica, & paulò post per regressum & pœnitentiam purgata, multi volunt Novitiatum non esse moraliter interruptum, quamvis tutius & plerumque consultius sit, ut saltem ad constantiam talis Novitii probandam, Novitiatum ab initio inchoare jubeatur.

Dixi: Anno probationis nondum completo: quia si quis post expletum probationis annum exivit, ut quia morbo, qui putabatur incurabilis, laboravit, & postmodum plenè curatus redit, novum probationis annum inchoare non tenetur, ut declaravit S. Congregatio apud Fagn. in cap. ad Apostolicam. de Regular. n. 43. Nisi fortè conditio personæ vel Religionis ita mutata, ut ex parte Novitii non esset experientia omnium austeritatum, & ex parte Religionis morum in Novitio exploratio, Ratio est; quia in tali casu Novitius per annum integrum & continuum difficultates Ordinis expertus est, quod solum de jure requiritur. Idem est de eo, qui expleto probationis anno Religionem deseruit, & non ad prius monasterium, sed ad aliud ejusdem Ordinis Regularisque Observantiæ admittitur; quia experientia asperitatum & probatio in uno monasterio facta ad

emittendam Professionem in altero ejusdem Ordinis & Observantia sufficit, imò si Novitiis nondum completo probationis anno in uno monasterio v. g. post sex menses in uno ad aliud ejusdem Ordinis monasterium transferatur, non est necessarium, ut annum probationis de novo incipiat, secus si Religiosus ad aliud diversi Ordinis & Observantia cœnobium transeat; tunc enim necessariò, sive antea fuerit Professus, sive Novitiis, denuò integrum probationis annum subire debebit.

3tio. Si Novitiis ab Ordine dimittatur; justè enim ejectus à Superiore ad Ordinem ineptus est judicatus, & per consequens Novitiatus irritatus, ideòque si iterum sublato inhabilitatis impedimento admittatur, denuò probationis annus ab eo inchoandus: quod tamen intelligendum videtur, si nondum absoluto Novitiatus anno ob inhabilitatem dimittatur; aliàs si expleto probationis anno dimittatur, v. g. ob morbum incurabilem, ut supra dictum, sublato impedimento, sine nova probatione ad Professionem admitti potest. Idem est, si ob tale impedimentum Professio secuta sit invalida; nec enim tunc repetendus est Novitiatus, quia ratio finalis, ob quam Concilium Trident. annum probationis præmitti voluit Professioni, est: ut Novitiis austeritates Ordinis, & hic ejus mores experiatur, eo sublato v. g. per dispensationem inhabilitatis impedimento, satis erit, si Professionem, quamvis non iteretur Novitiatus, ratificet. Multò magis id tenendum, si Novitiis injustè sit dimissus, & ad Prælatum supe-

riorem recurrat, ibidè que restitutionem obtineat, tunc admitti debet, vel ad Professionem, si completus ante Novitiatus annus, vel ad inceptum probationis annum continuandum juxta *Regulam 41. de Reg. Jur. in 6. Imputari non debet ei, per quem non stat, si non faciat, quod per eum fuerat faciendum.*

Quæres septimo. Quid si Novitiis tempore Novitiatus in amentiam incidat, an nihilominus currat annus probationis?

R. Si quis, dum sanæ mentis, ad probationem admittitur postmodum in amentiam incidat, & illa diu duret, ut per unum vel alterum mensem, interea suspenditur, & quasi dormit probationis annus, ac tempus amentia, postquam est restitutus, supplere debet. Hæc de jure comm. *Concil. Trident.* Caterum in quibusdam Religionibus prolixius probationis tempus requiritur, per specialia earum statuta, quæ per constitutionem Tridentini immutata non sunt, ita tamen, ut si anno probationis expleto, & non evoluto ulteriori tempore per statuta vel consuetudinem Ordinis requisito, Novitiis ad Professionem admittatur, propterea non sit invalida Professio, eò quòd statuta tempus illud requirere non soleant sub pœna nullitatis.

Quæres octavo. Quis ad Religionem suscipere potest?

R. In quacunque Religione approbata Novitiis suscipiendi est potestas; approbare siquidem Religionem est concedere ea omnia, quæ ad utilitatem, conservationem & gubernationem Religionis pertinent, sed conservatio Religionis sine susceptione Novitiorum ac legiti-

tima

tima eos gubernandi potestate fieri nequit. Quamvis autem hæc potestas in toto sit corpore, immediatè tamen à tota Religione concedi non potest, sed 1mo à Prælo cujuslibet monasterii exercetur, *juxta cap. fin. de Regul. in 6. junct. gloss.* Et probatur *per cap. porrectum. 13. & cap. ad Apostolicam. 16. de Regular.* Quia autem hæc potestas recipiendi Novitios est ordinaria, immediatus Prælati eam demandare potest. *cap. cum Episcopus. 7. de offic. Ordinar. in 6.* Fit ab hac Regula communi exceptio: nisi Novitios admittendi potestas in aliqua Religione Generali vel Provinciali esset reservata, aut specialiter à Generali alicui immediato Prælo Novitios suscipere foret inhibitum.

2do. Quia receptio Novitii ad habitum de majoribus est negotiis, ideo illa non ad solum Prælatum, sed simul ad Conventum vel Capitulum pertinet. *cap. novit. 4. cap. quanto. 5. cap. eanoscitur. 6. de his, quæ sunt à Prælo.*

3^{io}. In hoc negotio regulariter ad consuetudinem & constitutiones cujuslibet Religionis est attendendum, ut colligitur *ex cap. fin. de Regular. in 6.* In pluribus Ordinibus cum consilio majorum de Conventu Novitiorum pertinet receptio, in quo casu sustinet *Tamb. de jure Abbat. tom. 3. disp. 6. q. 1. n. 9.* quod Prælati consensum illorum expectare teneatur, quia quando quis consilium ab aliis tanquam à Collegis & consortibus postulare obligatur, eorum consensum expectare & sequi debet. Sufficit autem, quod major Seniorum pars cum Prælo consentiat, & quamvis omnes

Consultores consentirent, & solus Prælati contradiceret, Novitius recipi non posset; facultas enim recipiendi principaliter penes Prælatum est, sine cujus consensu nullus recipi potest.

Quæres nono. Quæ obligatio in Novitio?

R. 1mo. Novitius ad Sæculum liberè redire, *juxta cap. consulti. 20. cap. statumus. 23. de Regular.* & postquam ad Sæculum reversus, ad Ordines & beneficia licitè promoveri potest. *cap. postulanti. 21. de Regular.*

2do. De jure antiquo intra annum probationis exire non poterat, imprimis si in ipso probationis anno expressè professus, deinde si tacitè, suscipiendo habitum Professorum, quo Professi distinguuntur à Novitiis, foret professus, demum si constabat, quod Novitius animo vitam absolutè mutandi & DEO perpetuò serviendi ingressus fuisset. *cit. cap. consulti.* Quæ correctæ sunt jure novo. *Trident. Sess. 25. de Regul. cap. 15.* ubi Professio Religiosa ante absolutum probationis annum nulla & invalida declaratur.

3^{io}. Novitius Religionem egrediens expensas, quas Religio in eo alendo tempore probationis fecit, solvere non tenetur, ut colligunt DD. *ex cap. 2. de Regular. in 6.* ubi prohibetur, ne Novitius exire impediatur, quod sæpe fieret, si expensas restituere obligatus esset. Rationem dant: quia probatio non solum in Novitii, sed etiam in Religionis bonum est, & si Religio dedit alimenta, ille exhibuit servitia. Excipe: nisi in ipso ingressu ad solvendas expensas tempore

pro-

probationis in sui sustentationem faciendas Religioni sese Novitius obligasset. Exceptio hæc colligitur ex *Trident. l. c. cap. 16.* ubi donationes factæ ab ingredientibus Religionem irritantur, excepto victu & vestitu Novitii, ergo à Novitio pro victu aliquid dari, & consequenter etiam promitti, & si promissum, solvi potest.

4to. Novitius Religionem ingressus per se & directè statutis Religionis non obligatur, cum Religionem nondum voverit, jurisdictioni tamen Prælati non solum quoad forum conscientiæ, sed etiam quoad forum externum subicitur, ita, ut Prælati monasterii non solum illum ob crimen admissum punire, sed etiam sub censuris, quæ Episcopus suis Clericis, præcipere possit; tale enim præscriptum non in voto, sed in Ecclesiastica fundatur jurisdictione, qualem Prælati maximè exempti in suos subditos, etiam Novitios, habere noscuntur.

5to. Novitius indirectè, & ex æquitate vel decentia Regulam & constitutiones Ordinis servare tenetur, quia æquum est, ut, qui similem cum aliis vitam suscipiunt, sentiant in legibus disciplinam. *cap. recolectes. 3. de Stat. Monach.*

6to. Quodcunque beneficium Ecclesiasticum Novitii, licet personalem residentiam exigat, non vacat, sed eidem Vicarius cum portione congrua præficiendus, usque dum Novitius Professionem emittat, vel beneficio resignet. Est expressus textus in *cap. beneficium. 4. de Regul. in 6.*

7imo. Novitius Religionis gaudet privilegiis; in favorabilibus enim no-

mine Religiosi venit, ideòque fori & Canonis habet privilegium.

Quæres decimo. Qualiter Novitius tempore probationis de suis bonis disponere potest?

R. *Concil. Trid. Sess. 25. de Regular. cap. 16.* hanc formam præscripsit: "Nulla quoque renuntiatio aut obligatio antea (id est: ante expletum probationis annum) facta etiam cum juramento, vel in favorem cujuscunque causæ prævaleat, nisi cum licentia Episcopi sive ejus Vicarii fiat intra duos menses proximè ante Professionem, ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta Professione; aliter verò facta, etiam si cum hujus favoris renuntiatione expressa, etiam si jurata, sit irrita, & nullius effectus. Quod decretum sequentibus declaratur."

1mo. Irrita sunt ante duos ultimos Novitiatûs menses quæcunque pacta, cessiones & obligationes Novitiorum, quibus eorum bona vel jura notabiliter minuuntur, vel minus recipitur quàm datur, ut sunt donationes inter vivos, renuntiationes, fidejussiones, concessiones, mutuum, &c.

2do. Valida sunt pacta & dispositiones revocabiles, ex quibus substantia patrimonii non minuitur, ut sunt testamenta, codicilli, donationes mortis causâ, quamvis solemnitates Tridentini non habeant, liberè enim revocari possunt. Item contractus emptionis, venditionis, locationis, conductionis & similes, quibus non minus recipitur, quàm datur.

3tio. Duobus mensibus ante expletum Novitiatum facta renuntiatio revocari

non potest ante Professionem, ante eam tamen secutam dominium non transfert, si non sequatur, etiam casu, quo Novitius moritur, nullum habet effectum. Si ultra duos illos menses differatur Professio, valet renuntiatio vel dispositio, quia facta intra duos menses proximos tempore, quo Professio de jure emitti debet. Si Novitius per dispensationem sexto vel octavo mense profiteatur, probabile est, non nisi immediatè ante Professionem renuntiare posse.

40. Quantum ad consensum Episcopi, qui in renuntiatione Novitiorum intervenire debet, ille per consuetudinem in quibusdam Religionibus hodie non adhibetur, ut testantur *Leza* & *Rodriguez* &c.

50. Donatio vel renuntiatio facta ante Religionis ingressum, si non facta intuitu ingressus in Religionem, sive animo Religionem ingrediendi, valida est; quia *Trident.* illas tantum dispositiones irritare voluit, quæ intuitu ingressus in Religionem fiunt, & liberum tempore probationis impediunt egressum.

60. Dispositionem ab illo, qui Religionem ingredi intendit, ante susceptionem habitus factam multi sub decreto *Trident.* comprehendunt, quia finis *Tridentini* æquè locum habet in dispositionibus, quæ ab ingresso Religionem ante investitionem, quam quæ ab ingresso post habitus sunt susceptionem. Oppositum tamen etiam probabilitate non caret; cum enim decretum *Trident.* juris communis sit correctorium, de propriis bonis disponendi auferens libertatem, illud ad casum si-

R. D. Schnorrenberg Instit. §. Can.

milem non expressum etiam ob paritatem rationis haud est extendendum, *juxta Reg. 28. de Reg. Jur. in 6. junct. gloss.*

70. Parentes vel propinqui Novitii monasterio quædam ex bonis propriis in gratiam Novitii, non tamen in bonis hujus donandi habent facultatem.

Quæres undecimo. Quæ Novitios ad- & dimittentium obligatio?

Re. 1mo. Tam Prælati, quam ceteri Conventuales votum in ad- & dimissionem habentes, Novitium idoneum dimittere non possunt. Ratio est: quia ex officio & munere suo bonum Religionis procurare tenentur, ex quo Novitium, qui Religioni idoneus apparet, retinere obligantur non minus, quam expellere, si minus idoneus judicetur, ne in ædificationem concessâ sibi potestate in destructionem abutantur, & contra officium charitatis, imò juxta quosdam, etiam justitiæ agant, sine justa & rationabili causa Novitium expellendo, & magno bono, ad quod, si tempore probationis se benè gesserit, jus habet, ex sola passione privando.

Nec obstat, quòd Novitius spontè exiens & Religionem deserens etiam sine ulla causa haud graviter peccet; Novitius enim juri suo cedit: Religiosi verò, quibus Novitios ad professionem admittere incumbit, nec bono communi, quod ex admissione Novitii evenire potest, cedere, nec Novitium jure, quod habet permanendi in Religionem, ex quasi contractu inter ipsum & Religionem tempore ingressus inito, ut, si in probatione reperiretur dignus, ad Professionem admitteretur, pro suo placito valent spoliare.

D d

20.

2do. Causæ graves, ob quas Novitio votum ad Professionem denegari possit, aliæ sunt naturales, ut debilitas virium, periculum cæcitatæ, &c. Aliæ morales, ut mores incorrigibiles, mala indoles, vitiosi habitus.

3tio. Non est sufficiens votum Novitio denegandi causa, si expensas ratione investitionis vel Professionis ex pacto vel consuetudine debitas non solvat, si aliàs habilis existat, nam non solvere expensas habilitati personæ minimè detrahit; casus tamen dari possent, quo Novitius ob solum expensarum defectum dimitti valeret, ut si monasterium Monialium inops, in quo Moniales ex dotibus, quas afferunt, aluntur, Novitia ad habitum admittà dimitti possent, si parentes ejusdem tempore Novitiatùs ita depauperati, ut solvere dotem non valeant. Similiter si monasterium tempore Novitiatùs ita deperditum, ut plures, quàm actu Professos alere nequeat, utique, si spes meliorationis non affulget, Novitios dimittere potest.

4to. Quamvis Novitius sit habilis, Professio tamen ultra annum probationis ex causa rationabili differri potest; licet enim *Trident.* mandet, ut Superiores Novitium habilem expleto probationis anno ad Professionem admittant, id intelligendum, nisi Professionem differendi causa subsit rationabilis, ut sæpius declaravit S. Congreg. ideo ob bellicosa tempora, absentiam Prælati, infirmitatem Novitii &c. ultra probationis annum licitè differtur Professio.

5to demum abeunti Novitio omnia, quæ secum attulit, restituenda juxta di-

spositionem *Trident. Sess. 25. de Regul. cap. 16.* "Abeuntibus ante Professionem omnia restituantur, quæ sua erant, quod ut rectè fiat, Episcopus per Ecclesiasticas censuras, si opus fuerit, compellet." Nec Novitius dimissus ad solvendas expensas tempore Novitiatùs factas tenetur, nisi pactum intervenerit, quo casu si Novitius discedere velit, ex hoc capite, quod expensæ nondum solutæ, detineri nequit, sed contra dimissum, & eos, ad quos tales expensas solvere spectat, est actio instituenda. Porro *Extrav. sanè. de simon. inter eom.* sub pena excommunicationis, si sint singulares personæ, vel suspensionis ipso facto incurrendæ prohibetur, ne Conventus vel Capitulum ante vel post receptionem ab admittendis pastus, prandia, pecunias, jocalia, aut alias res, etiam ad usum Ecclesiasticum, seu quemvis pium usum alium deputata vel deputanda directè vel indirectè petere vel exigere quoquo modo præsumant.

Quæres duodecimo. Qualiter Novitio injustè dimisso succurrendum?

2. Novitius injustè dimissus contra Religionem apud Superiorem altiorem agere potest, ut dimissum Superior dimittens reassumat, ut docent C.C. *in cap. sicut tenor. 15. Regular.* Ratio est: quia eo ipso, quo Novitius ad Professionem jus acquirit conditionatum, si nimirum habilis inventiatur, & completo Novitiatùs anno, stante habilitate, jus conditionatum velut purificatâ conditione transit in absolutum, ideòque si rejiciatur, velut læsus in proprio jure contra Religionem agere potest. In praxi tamen

hac

hæc difficultatem patientur, quando enim Novitius per vota secreta admittitur, vel rejicitur, unusquisque votum suum secundum conscientiam regulat, nec rationem assignat: in iis autem, quæ secundum conscientiam judicantur, ul-

terior quæstio locum non habet. *Gloss. in cap. statutum. de rescript. in 6. verb. relinquantur.* Ideoque nisi gravamen sit ita manifestum, ut celari nequeat, dimissus Novitius nihil efficiet.

S. Tertius.

De Voto.

Quæres primo. Quid est votum?
R. 1mo. Votum latè sumptum est quodvis desiderium. Strictè sumptum est deliberata promissio DEO facta de meliori bono.

2do. Ad votum tria requiruntur: 1mo. Deliberatio. 2do. Propositum. 3tio. Promissio, in qua perficitur voti ratio. Ex sola deliberatione, nec ex solo proposito quis obligatur, ut constat *ex cap. literaturam. 3. de voto.* Nisi promissio subsequatur, quæ quidem, licet homini non nisi per verba & alia signa fieri valeat, DEO tamen per solam internam cogitationem & mentem fieri potest.

Quæres secundo. Quotuplex est votum?

R. Duplex: Simplex & solemne. Simplex est omne votum, quod privatâ fit voluntate, & in quo non intervenit publica Ecclesiæ acceptatio. Solemne est, quod publicâ Ecclesiæ autoritate stabiliter acceptatur, ita, ut ab utraque parte, tam voventis, quàm Ecclesiæ acceptantis tanquam perpetuum & viâ ordinariâ indissolubile vinculum obliget, cum vota simplicia per ordinariam di-

spensandi potestatem solvi & relaxari valeant. Duplex est votum solemne, scilicet castitatis votum Ordini sacro annexum, & votum Professionis in Ordine approbato. *cap. unic. de voto. in 6.*

Quæres tertio. In quo inter votum simplex & solemne genuina consistit differentia?

R. Votum solemne in hoc à voto simplici distinguitur, quod solemne votum personam ad contractus actusque contra votum absolutè reddat inhabilem, ut in voto solemni castitatis ad matrimonium, sic quoque in solemni paupertatis voto vovens inhabilis fit ad dominium, ideoque actus proprietatis sunt invalidi: sic pariformiter in voto solemni obedientiæ actus præter voluntatem Prælati roboris carent firmitate, votum autem simplex actus voto adversantes quidem illicitos, sed non faciunt invalidos. Inveniuntur quidem aliqua vota simplicia, ut Coadjutorum & Scholasticorum in Societ. JESU, quæ etiam subsequens dirimunt matrimonium, ex hoc tamen solemnia non sunt; votum enim solemne matrimonium perpetuè & indissolubiler vim

habet dirimendi, ut colligitur ex *cit. cap. unic.* in quo votum solemne carnali assimilatur matrimonio: at verò vota simplicia in Societ. JESU non continent indissolubile matrimonii impedimentum, cum illa vota per ipsam dissolvi valeant societatem, ideòque hæc vota nomine spiritualis matrimonii non comprehenduntur.

Quæres quarto. An differentia illa inter votum solemne & simplex sit intrinseca & essentialis, vel tantum accidentalis ex sola constitutione & dispositione Ecclesiæ orta.

R. Canonistæ dicunt esse tantum differentiam accidentalem, & voti solemnitate ab Ecclesiâ adinventam, nisi textu in *cap. unic. cit. Nos attendentes, quòd voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesiæ sit inventa.* Et hanc dat rationem; quia votum simplex apud DEUM non minus obligat, quam solemne, juxta *cap. rursus. 6. qui Cleric. vel vovent.* Ergo per se & spectato jure naturæ & Divino votum solemne & simplex æqualiter obligant; per accidens tamen votum solemne magis obligat ex sola Ecclesiæ constitutione, quæ voto secundum se spectato extrinsecam acceptationis solemnitate, cujus effectum actuum contrariorum voluit esse irritationem, superaddidit.

Quæres 5to. Quinam votum vovere possunt?

R. Quotquot ex defectu rationis, ut furiosi, amentes, infantes ante completum septimum ætatis annum, vel ex defectu sufficientis libertatis votum vovere non prohibentur.

Quæres sexto. Quinam ob defectum ætatis votum vovere prohibentur?

R. 1mo. Impuberes ultra septennium egressi absolute quidem votum vovere possunt. ejusmodi tamen vota à parentibus vel tutoribus directe infirmantur; tales enim ut plurimum infirmi sunt judicii, ideò lex Ecclesiæ eorum voluntatem parentum vel tutorum auctoritati subjecit, ut similia vota irritare valeant, ut concorderet cum Canonistis docent Theologi.

2do. Filiifamilias sub patria, & minores sub tutorum potestate constituti vota realia, hoc est, de re aliqua, cujus administratio ad parentem vel tutorem pertinet, sine consensu parentis vel tutoris facere nequeunt; quia in his filiusfamilias patri, & minor tutori est subjectus. Vota verò personalia, hoc est, de actione aliqua ab ipso vovente exhibenda emittere possunt, quia quoad tales post annos pubertatis ordinariè liberæ sunt conditionis. Si actio, quam filius vovit, ut jejuniæ vel peregrinationis, in patris cedat præjudicium, ut quia filium à muniis expediendis à patre justè & pro familiæ necessitate injunctis impedit, pater votum à filio emissum rescindendi & irritandi habet auctoritatem.

3tio. Conjuges, quorum neuter aliquid in præjudicium matrimonii votum vovere potest. *can. manifestum. 11. can. noluit. 16. caus. 33. q. 5.* cum hac notanda differentia: quia maritus majorem habet potestatem in uxorem, quam uxor in maritum, siquidem uxor est subjecta viro, & quoad usum matrimonii, & quoad gubernationem familiæ, vir autem solum subditus mulieri quoad usum conjugii, ideò maritus quilibet non impediens usum matrimonii libere votum vovere potest.

uxor verò nec in præjudicium conjugii, nec in detrimentum rei domesticæ quidquam vovere valet, unde si uxor peregrinationem vovit, votum non subsistit, nisi sub tacita conditione: si maritus permiserit, & quamvis maritus semel assensum dederit, uxoriq̄ executionem voti permiserit, ex post tamen sententiam mutare, votumque irritare potest, ut colligitur *ex cit. can. manifestum.*

4to. Religiosi, ut disponitur *in can. Monacho. 2. caus. 20. q. 4.* Monacho non licet votum vovere sine consensu Abbatis sui, si autem voverit, frangendum erit. Si igitur Religiosus contra Regulam aut regularem Observantiam voveat, illud nullum est, si autem non sit contra Regulam, ut certam orationem vel abstinentiam, illud sub hac conditione, si Superior non contradicat, vel votum irritet, & tamdiu servandum est, usque dum à Superiore irritetur.

5to. Episcopus nequit vovere ea, quæ Episcopale impediunt officium, ut longam peregrinationem, ingressum in Religionem sine licentia summi Pontificis; quia vinculum, quo Episcopus suæ Ecclesiæ alligatur, etiam prætextu pietatis solvi non potest, cum bonum commune privatæ sit præferendum devotioni. *cap. nisi cum pridem. 10. de renuntiatis.*

Quæres septimo. Quæ res voveri possunt?

1. Res vel opus, quod voto promittitur, sequentes debet habere conditiones:

1ma. Ejus exercitium in potestate voventis esse debet: frustra enim promitto, quod non est in mea potestate. Hinc vo-

tum de vitandis omnibus peccatis tam mortali- quam venialibus est nullum; quia viâ ordinariâ vitare omnia peccata venialia est impossibile. Aliud esset, si vovens omnem diligentiam adhibere promitteret, ut, quantum in se, omnia venialia caveat, quantumcunque cum DEI auxilio caveri possunt, ad talem quippe diligentiam lex naturalis obligat & Divina: ergo est voti materia. Vix tamen tale votum consulendum. Exemplum Scaphicæ Matris Theresiæ, quæ vovit in omnibus illud facere, quod videretur perfectius, admirandum potius est, quam imitandum.

2da. Debet esse bonum, quod vovetur, ideo votum de re indifferenti & ad finem bonum improporcionata, vel de opere aliquâ circumstantiâ vitiato, nullum est.

3tia. Debet esse de meliori bono, hoc est: de tali, ut promittentem ab eo bono, quod DEO magis placet, & melius est, non impediatur, ideo votum de non amplius mutuando, cum proximo non amplius loquendo, de matrimonio contrahendo &c. est invalidum, quia regulariter impediunt majus bonum, utpote Divinis contraria consiliis.

Quæres octavo. Quæ ad voti formam requiruntur?

1. 1mo. Debet esse promissio seria cum intentione sese obligandi. Nudum propositum etiam à longo tempore habitum non sufficit, ut constat *ex cit. cap. ad literaturam. 3. de voto.*

2do. Promissio deliberata & voluntaria, quâ aliquis libere & directè certum quid promittit, & quidem talis libertas

ad votum requiritur, qualis ad perfectum actum humanum desideratur, vel, ut alii loquuntur, qualis sufficit ad peccandum mortaliter. Voluntarium indirectum vel in sua causa ad votum non sufficit, ideo qui novit se in ebrietate aut somno vota & promissiones facere, & voluntariè se inebriat, voto in ebrietate facto non obligatur, quia non est directè voluntarium.

3tio. Debet votum fieri DEO, saltem mediatè, hoc est: ad minus finaliter in DEUM dirigi; votum enim patriæ & Religionis soli DEO tanquam summo Domino omnium bonorum Authori debitus est actus. Si Sanctis vota fiant, ut per illorum intercessionem sanitatem, vel quid aliud impetremus, id fit ad eum modum, quo Altaria & Ecclesiæ Sanctis dedicantur, scilicet in honorem DEI & memoriam Sanctorum.

Quæres nono, Quos votum habet effectus?

R. Effectus voti est obligatio, quamvis enim ab initio vovere liberum sit, votum tamen factum necessariò est implendum, ut constat ex cap. licet. 6. de voto. Deuter. 23. Si nolueris polliceri, sine peccato eris, quod autem semel egressum est de labiis tuis, observabis & facies, sicut promissisti DEO tuo. Hæc obligatio ex genere suo gravis est, attamen ex levitate materiæ violatio voti potest esse venialis.

Quæres decimo. Quæ circa executionem voti notanda?

R. Votum absolutè & nullo præfixo termino factum statim est adimplendum. Deuter. 23. Cum votum voveris Domino DEO tuo, non tardabis reddere, quia

requirit illud Dominus DEUS tuus, & si moratus fueris, reputabitur tibi illud in peccatum. Ratio est: quia omnis promissio absolutè & sine ulla determinatione facta, statim obligationem parit, ita, ut solvi & adimpleri debeat, quod promissum est, quamprimùm juxta prudentis arbitrium id commodè fieri potest, juxta Reg. Juris. 14. ff. de Reg. Juris: In omnibus, in quibus dies non ponitur, præfenti die debetur.

2do. Ex justa causa voti executio differri potest. cap. non est. 5. de voto. Ut si impedimentum occurrat, ob quod voti executio redditur difficilior. Hoc si temporale, executio voti differri potest, donec commodè impleri valeat: si est perpetuum, votum vel est redimendum, vel commutandum, vel in ea dispensatio petenda. cap. quod super his. 8. de voto.

3tio. Qui Religionem ingredi vovit, & voto non impleto Episcopatum suscipit, transgressor est voti, & Episcopatum renuntiare, seque ad Religionem, ut votum impleat, transferre tenetur. cap. per tuas. 10. de voto. Et ratio est: quia qui absolutè tenetur voto, peccat faciendo aliquid, quo se ad implendum votum moraliter reddit impotentem, suscipiendo autem Episcopatum, consentit in statum, per quem ad executionem voti vel Religionis ingressum impotens efficitur.

4to. Qui ad certum diem, vel intra determinatum tempus aliquid dare vel facere vovit, si absque justa causa ultra præfixum tempus executionem differat, contra votum peccat, & elapso etiam tempore, quod promissit, adhuc exequi obli-

obligatur, v. g. quis vovit intra annum Religionem ingredi, elapso biennio vel triennio adhuc Religionem ingredi tenetur. Aliud est, si vovisset aliquid dare vel facere dependenter à certa die, v. g. promitto in Vigilia S. Thomæ jejunare, tunc si illo die non jejunem, violo quidem votum, sed alio die jejunare non obligor, tunc enim tempus est circumstantia ipsam rem voto promissam intrinsicè afficiens. Cum ergo illo die transacto cum illa circumstantia rem promissam præstare impossibile sit, voti cessat obligatio. In priori casu vovens virtualiter duo promittit, unum principaliter, ut ingredi Religionem, alterum secundariò, scilicet intra annum: ideòque si posterius omiserit, ad prius manebit obligatus.

Quæres undecimo. An vota transeant ad hæredem?

R. Vota defuncti merè personalia hæres implere non tenetur, bene tamen realia vel mixta, hoc est: partim realia, partim personalia, dummodo id, quod in voto est reale, sit separabile ab eo, quod est personale, ac per se & independentè ab alio sit promissum: ut si quis contra fidei hostes militare, & tres socios belli milites alere vovit, hæres non militare, sed solum tres milites alere tenetur, nisi defunctus hos tres socios principali intentione ob suum comitatum & independentè à sua militia promississet. Ratio est: quia obligatio voti personalis actiones voventis respicit, ideòque cum persona extinguitur, nec ad hæredes transit, votum autem reale res respicit, hæres verò adeundo hæreditatem illam

cum omnibus oneribus realibus hæreditati annexis suscipit, ideòque votum reale non vi voti & obligatione Religionis, sed ex justitia & quasi contractu exsolvere tenetur. Constat *ex cap. ex parte. 18. de censibus*. Si hæres vota realia defuncti ab eodem hærede acceptata à Judice monitus intra annum exequi negligat, omni commodo hæreditatis est privandus. *cap. licet. 6. de voto*. Haud aliter tamen hæres ad vota realia obligatur, quàm juxta vires adita hæreditatis salvâ filiis legitimâ, quæ votis aut legatis nequit gravari.

Quæres duodecimo. Quomodo cessat voti obligatio?

R. Votum obligare desinit *1mo* ex defectu materiæ, si videlicet superveniat circumstantia, per quam res promissa melius cessat esse bonum, vel fit majoris boni impeditiva, vel illicita, aut omnino destruitur, facta impossibilis. Quando votum est mixtum, & illud, quod in eo est reale, independentè ab actione personali est promissum, si fiat impossibilis actio personalis, quod reale est, adhuc solvendum erit. V. g. Petrus vovit visitare sepulchrum S. Jacobi, & ibidem offerre 100. Imperiales, si personale vel peregrinatio ad S. Jacobum impossibilis fiat, reale, 100. scilicet Imperiales solvere obligatur. Secus si reale dependenter ab opere personali sit promissum, ut vovi peregrinationem ad S. Jacobum, in qua impendendi pro sumptibus 100. Imperiales, peregrinatione factâ impossibili, ad sepulchrum S. Jacobi offerendi 100. Imperiales non est obligatio.

2do.

2do. Per irritationem, quâ subtrahitur materia & libertas illius, qui vovit. Irritare votum pertinet ad illum, cui voventis subjecta voluntas, quod appliciter esse potest: imprimis ita, ut absolute nihil independenter à voluntate alterius vovere vel promittere valeat, & sic voluntates Religiosorum à suo Prælo dependant, qui proinde omnia illorum vota, excepto strictiorem Ordinem ingrediendi voto, irritandi habet facultatem. Deinde ita, ut voluntas voventis voluntati alterius subjecta sit, ut nihil in præjudicium vovere possit, ita dependet voluntas filii à parentibus, uxoris à marito, ut constat *ex can. puella. 2. caus. 20. q. 2. can. manifestum. 9. can. noluit. 26. caus. 33. q. 5.*

3tio. Per commutationem, quâ materia voti in aliam, ut peregrinatio in jejunium, commutatur. Vota commutandi potestas ordinariè Episcopis, & Episcopalem jurisdictionem habentibus competit. *cap. de peregrinationis. 1. de voto.* Extraordinariè etiam aliis, ut tempore Jubilæi, Confessariis competere potest. Ad licitam commutationem requiritur causa justa, vel necessitatis, ut

si votum implendi difficultas, vel utilitatis, ut si voto ligatus opus utilius præstare velit, & quidem si opus, in quod commutatio fieri petitur, evidenter melius DEO quæ gratius sit, nequidem Superioris auctoritas requiritur; quia promissum non infringit, qui in melius illud commutat. *cap. pervenit. 3. de jurejur.* Sic omnia vota etiam summo Pontifici reservata in melius DEO quæ gratius obsequium commutantur, & omninò extinguuntur. *S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 12. ad 1.* Concordat *cap. Scriptura. de voto.*

4to. Per dispensationem, quæ est quædam obligationis DEO per votum libere factum quælitæ remissio. In voto simplici Episcopi ordinariè dispensare possunt. *cap. 1. de voto.* Excipiuntur quinque vota summo Pontifici reservata: 1. votum castitatis perpetuæ, 2. votum ingrediendi Religionem, & tria vota peregrinationis: ad limina Apostolorum, ad S. Jacobum in Hispania, & ad Terram Sanctam, quod votum ultramarinum vocatur. *cap. magna. 7. cap. postulasti. 11. de voto Extrav. etsi Dominici. 5. de penitent. & remiss. inter com.*

I. Quartus.

D E

Professione Religiosa.

Quæres primo. Quid est Religiosa Professio?

ꝑ. Est voluntaria sui ipsius traditio in Religionem approbata, cum emissionem trium votorum castitatis, paupertatis,

& obedientiæ à legitimo Superiore acceptata.

Quæres secundo. Quotuplex est Professio?

ꝑ. Professio Religiosa Statim constitutus

tuens duplex est: Tacita & expressa. Expressa est, quæ fit verbis, scripturâ vel nutibus consensum declarantibus; cum enim Professio mutuus sit contractus, sufficit, quod in ea consensus quomodocumque exprimitur, nisi in Religione per particularia statuta expressa verba requirantur. Tacita est, quando non verbis, vel formalibus, vel æquivalentibus, sed facto quodam mens Religionis promissæ declaratur.

Quæres tertio. Quibus modis tacita fit Professio?

1°. De jure antiquo tribus potissimum modis Professio tacita fiebat. Modus 1^{mus}. Si post probationis annum quis habitum Professorum proprium gessit, de quo in *cap. ad nostram. 8. de Regular. cap. constitutionem. 3. eod. in 6.*

2us. Si quis suscepto habitu Religionis actus Professorum proprios exercuit, ut si Novitius inter Professos vocem habuit in Capitulo. De quo in *cap. Vidua. 4. de Regular.*

3^{ius}. Si nulla in Novitiorum & Professorum habitu est distinctio, & quis anno continuo habitum Religionis detulit, censetur esse professus. *Clement. 2. de Regular.* Hæc de jure antiquo. Post *Concil. Trident.* per quod Professio tacita limitata, non abrogata est, quatuor conditiones ad eandem requiruntur: 1ma. Ut actus, per quos tacita fit Professio, fiant autoritate & consensu, tacito vel expresso illius, cujus ad Religionem est admittere. 2da. Ute a, per quæ Professio tacita inducitur, scienter fiant & spontaneè. 3^{ia}. Ut iis actibus utens verè profiteri intendat. 4ta. Ut sit 16.

R. D. Schnorrenberg Instit. Jur. Can.

annorum, & integrum probationis annum compleverit.

Quæres quarto. Quis profiteri potest?

1°. Omnes à jure non prohibiti. Prohibentur autem 1mo. Mente alieni. *cap. sicut tenor. 15. de Regular.* Professio enim plenam & deliberatam exigit voluntatem.

2do. Constituti infra 16. ætatis annum, ante quem Professio nulla est, nullamque, ne quidem voti simplicis obligationem inducit. *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 15.*

3^{io}. Vir in monasterio mulierum, & contra profiteri non possunt; Superior enim Professionem acceptans nec vult, nec potest alterius sexûs acceptare personam. Unde mulier in monasterio viro- rum habitu ementito professâ, vi Professionis ad aliud sui sexûs monasterium ingrediendum non teneretur, cum simpliciter nulla fuerit Professio.

4to. Servi, debitis obligati &c. de quibus supra, ubi de Religionis ingressu.

Quæres quinto. An Conjugati ad Professionem admitti possint?

1°. Affirmativè. Et quidem post matrimonium ratum, id est, per verba de præsentis inter fideles celebratum, actu matrimoniali non secuto, absolutè & simpliciter, post matrimonium consummatum sub certis conditionibus.

Quæres sexto. Qualiter conjugatus post matrimonium ratum profiteri potest?

1°. Sponsus vel sponsa de præsentis ante consummatum matrimonium alterâ parte non requisitâ, vel etiam invitâ Religionem libere ingredi potest.

E e

Con-

Constat ex cap. ex publico. 7. de convers. conjugat. Ratio est; quia per matrimonium ratum quædam spiritualis conjunctio, & spirituale tantum vinculum inducitur, cui subest conditio resolutive: nisi statum perfectiorem elegero, & in illo spiritualiter vel civiliter, ut fit per Professionem solennem, mortuus fuero, ideoque per Religionis ingressum alteri parti nulla fit injuria.

2do. Ne sub prætextu hujus privilegii unus ex sponsis alterum eludat, ac matrimonium consummare injustè detrectet, sponsus post contractum matrimonium ratum bimestre datur, intra quod deliberare valent, an Religionem ingredi, an matrimonium consummare velint. Toto illo bimestri conjux licitè debitum negat, & matrimonii consummationem recusat, illo transacto, nisi statim Religionem ingrediatur, à judice ad consummandum matrimonium compelli potest. Ut communiter tradunt DD. in cit. cap. ex publico. Tempus illud bimestre ad deliberandum de Religione ingredienda datum, est arbitrarium, ita, ut à judice restringi, vel abbreviari, aut etiam justa de causa prorogari valeat. Gloss. in cit. cap. ex publico. verb. infra duorum.

3tio. Conjugi ante consummationem matrimonii sive intra, sive post bimestre Religionem ingredienti ad probationem integer datur annus; cum enim jus sponsus de præsentì Religionem ingrediendi concedat facultatem, hoc ipso etiam concedit annum probationis ad Professionem necessariò prærequisitam; cui non obstat, quòd alteri conjugi in sæ-

culo remanenti tanto tempore se continere grave sit; ab eo enim non fit injuria, qui jure suo utitur, imò si sponsa duodennis esset, & Religionem ingrederetur, sponsus per quatuor annos expectare teneretur, donec sponsa annum 16. assecuta profiteretur, cum ante illam ætatem à Trident. Professio irritetur.

4to. Expleto probationis anno & Professione subsequatà, matrimonium ratum dissolvitur, ita, ut conjux in sæculo manens ad aliud matrimonium transire valeat. Can. de sponsatam. 27. caus. 27. q. 2. cap. verum. 2. cap. ex parte. 14. de convers. conjugat. Trident. Sess. 24. de Sacram. matrim. can. 6. An hæc dissolutio naturæ vel Ecclesiæ fiat jure, disputant Theologi; ad minus est ex jure antiquissimo à temporibus Apostolorum introducto. Ratio differentiæ inter matrimonium ratum & consummatum quoad dissolutionem per Professionem Religiosam hæc est: quòd matrimonium ratum consensu mutuo contractum significet conjunctionem Christi cum Ecclesia vel anima fidelis per dilectionem charitatis, quæ non tam firma, quin per peccatum mortale sit dissolubilis; at matrimonium consummatum repræsentat conjunctionem Christi cum Ecclesia per carnis assumptionem vel unionem hypostaticam, quæ perpetua est & nunquam dissolvenda, ideo matrimonium fidelium consummatum nullo casu quoad vinculum solvitur, matrimonium ratum per Religiosam Professionem dissolvitur; sola autem Professio solemnìs trium votorum hunc effectum habet, unde nec votum simplex castitatis, juxta cit. cap. ex parte. Nec vota

vota Scholasticorum in Societate JESU, nec vota Coadjutorum formatorum in eadem, cum non solemnia, sed simplicia tantum sint vota, matrimonium ratum dirimunt contractum, quamvis irritent contrahendum. E contra Professio in ordine etiam militari, ubi solemnia vota emittuntur, matrimonium ratum dissolvit.

Quæres *septimo*. Qualiter conjugatus post matrimonium consummatum profiteri potest?

R. Postquam matrimonium per carnalem copulam est consummatum, ut unus ex conjugibus Religionem ingredi valeat, requiruntur sequentia:

1mo. Consensus alterius partis, & quidem expressus *Can. sunt, qui dicunt. 19. caus. 27. q. 2.* Nec sufficit tacitus, qui ex scientia, taciturnitate ac dissimulatione præsumitur. Ratio est: quia conjux dominium corporis sui non habet, ideo illud invito altero conjuge in Religionem transferre nequit: ac ita Professio altero conjuge ignorante facta nulla est. *Cap. quidam. 3. cap. placet. 12. de convers. conjugat.*

2do. Præter alterius partis consensum requiritur, ut conjux in Sæculo manens, si juvenis, aut non extra periculum incontinentiæ constituta sit, ipsa etiam Religionem ingrediatur. *Can. Agathosa. 21. caus. 27. q. 2. cap. 1. cap. cum sis. 4. uxoratus. 8. cap. ad Apostolicam. 13. de convers. conjugat.* Ratio est: quia postquam copulatione viri & mulieris unum corpus efficitur, ex parte converti, & ex parte in Sæculo remanere nequit: ideo non sufficit, quod conjux juvenis, ad ibi

commorandum, ingrediatur, sed insuper habitum suscipere, & Professionem suo tempore emittere tenetur, ut colligitur ex *locis cit.* Si verò conjux in Sæculo manens senex, aut talis conditionis existat, ut de ejus incontinentia nulla sit suspicio, sufficit, ut perpetuum continentiae votum coram Episcopo faciat. *Cap. significavit. 18. de convers. conjugat.* Hæc tamen ad valorem Professionis non requiruntur, sed tantum ut licite fiat; multa enim fieri prohibentur, quæ si facta fuerint, roboris obtinent firmitatem. *Cap. ad Apostolicam. 16. de Regular. Gloss. in cit. cap. uxoratus. verb. nullatenus.*

3^{io}. Requiritur, ut Professio uxorati cum licentia & autoritate Episcopi fiat. *Can. si vir. 33. caus. 27. q. 2.* Quæ licentia similiter non ad valorem, sed ut ingressus licitus sit, est necessaria. Colligitur ex *cap. 1. de convers. conjugat.*

Quæres *octavo*. Quando conjux manens in Sæculo aliam conjugem ex monasterio revocare potest?

R. 1mo. Conjux aliam conjugem sine licentia sua professam repetere & revocare potest. *Cap. quidam. 3. cap. placet. 12. de convers. conjugat.* Imò licet ambo de communi consensu continentiam vovissent, quia nec tunc unum sine alterius consensu Religionem ingredi vel profiteri licitum foret.

2do. Conjux sine alterius licentia professus cognita Professionis nullitate exire potest, tamen si alter conjux eum non reperat. Colligitur ex *can. notificasti. 2. can. una sola. 6. caus. 33. q. 5. junct. gloss. verb. corrigenda.* Verè enim irrita est Professio.

E e 2

3^{io}.

310. Si conjux sine licentia alterius compartis professus, & compars post ejus Professionem sine licentia emissam Religionem quoque ingrediatur, primò professus secundò professum ad Sæculum revocare potest, quia Professio secunda etiam invalida fuit, nec delictum prius, quod absque licentia conjugis profitemdo commisit, alteri conjugi jus ad perpetuum divortium tribuit, nec Professio à primo emissà per sublequentem conjugis consensum ratificatur, cum Professio ab initio irrita sine nova ratificatione tractu temporis non convalescat.

40. Qui professus altero invito vel inscio conjugis, sese, quantum potuit, obligare voluit, ita, ut si actus non valeret ut solemne votum, saltem quatenus posset, valeret, nempe ut votum simplicis continentiae, juxta adagium: Si non valet, ut ago, valeat, sicut valere potest, tunc revocatus debitum quidem reddere obligatur, illud tamen petere, & mortuo revocante secundam uxorem ducere nequit. Cum enim maritus uxore invitâ ad duo, nempe ad non petendum debitum, & ad perpetuam mortuâ uxore continentiam sese obligare valeat, ideo jus præsumit, quòd conjux altero ignorante Religionem professus ad illa duo obligare se intenderit. *Cap. quidam. 3. de convers. conjugat.* Hæc tamen præsumptio in foro conscientiae cessat, si conjux Religionem profitemdo, tantum dependenter à Professionis valore se obligandi habuerit intentionem.

50. Conjugem post matrimonium consummatum absque licentia alterius partis in Religione professum compars

in sequentibus casibus revocare nequit: *1mus.* Si intra bimestre, quo uxori matrimonium consummare liberum erat, actum conjugalem vi vel metu extorsit, ut probabiliter docet *Gloss. in can. fin. dist. 55. verb. invitus.* Ratio est: quia iniquum foret, quòd uxor sine culpa & voluntate sua per mariti violentiam jure suo privaretur, & maritus ex delicto commodum reportaret. *2dus.* Si unus conjugum post matrimonium consummatum adulterium commisit, alter innocens adultero invito Religionem professus revocari nequit; adulterium enim, modò de eo constet, est justa perpetui divortii causa. *Cap. significasti. 4. de divort. 3tius.* Si alter conjugum spirituale commisit adulterium, id est, si in hæresin vel apostasiam lapsus, & autoritate Judicis Ecclesiastici facta propterea separatio, innocens Religionem ingressus revocari non potest. *Cap. fin. de convers. conjugat.*

60. Si maritus consentiente quidem, at tamen nec castitatem promittente, nec religionem ingrediente uxore sit professus, ab Episcopo revocari potest, & revocatus uxori cohabitare debet, debitum tamen petere nequit. Ratio est: quamvis enim uxor dando licentiam marito, juri suo conjugali renuntiaverit, quia tamen hæc renuntiatio haud canonicè facta, id est, juxta præscriptum Canonum, voti obligatio ex parte viri ad hunc suspenditur effectum, ut debitum reddere, non tamen petere possit, & uxore mortuâ ad Religionem, in qua validè, sed illicitè est professus, reverti teneatur.

71mo demum. Si conjux in Sæculo ma-

manens absque voto continentiae juris conscia conjugii licentiam dedit profitendi, professum revocare non potest: quia conjux conscia juris alteri conjugii dando licentiam, ad id sese obligasse censetur, quod jus requirit, scilicet vel ad ingrediendum Religionem, vel ad castitatem in Saeculo vovendam, si periculum absit incontinentiae.

Quæres nono. Qualiter conjugati extra Religionem castitatem vovere possunt?

R. 1mo. Conjuges tam ante, quam post matrimonium consummatum de mutuo consensu continentiam vovere possunt, & tunc uterque ad observantiam voti est obligatus, ita, ut neuter votum revocare valeat. *Cap. dudum. 20. de convers. conjugat.* Et neuter debitum petere vel reddere sine voti violatione ac gravi peccato potest, cum uterque juri conjugali renuntiaverit.

2do. Unus conjux alteri licentiam vovendi continentiam vel ad tempus, vel in perpetuum dare potest, quæ licentia voto emisso revocari nequit.

3tio. Conjugatus de licentia alterius conjugis continentiam voventis, vel ad Religionem transeuntis ad S. Ordines promoveri potest. *Cap. conjugatus. 5. cap. sanè. 6. de convers. conjugat.* Attamen post susceptionem S. Ordinum matrimonium contractum, quamvis nondum consummatum, non dirimitur. *Extrav. antiqua. de voto.*

4to. Si vir sine licentia uxoris, quæ vel contradixit, vel ignoravit, vel dissimulavit, vel vi dolove circumventa consentit, ad S. Ordines promotus fue-

rit, eundem uxor revocare potest, ac vir revocatus ante matrimonium consummatum illud consummare, debitumque petenti reddere cogitur, petere tamen non potest, quia voto castitatis S. Ordinibus annexo, quantum legi matrimoniali contrariatur, obligatur, ideoque mortuâ uxore aliud matrimonium nec validè nec licitè contrahere potest. Ubi notanda disparitas inter professum & S. Ordinibus præter voluntatem alterius partis initiatum conjugem, quod Professio uxore non consentiente facta sit irrita, ideoque subsequens matrimonium non dirimat, Ordo verò S. sit validè susceptus, cui cum sit annexum solemne castitatis votum, illud subsequens dirimat matrimonium.

5to. Si vir de licentia uxoris S. Ordines suscipiat, ipsa virum revocare nequit, sed ad perpetuam continentiam est obligata; ex hoc enim, quod viro S. Ordines suscipiendi dederit licentiam, continentiam vovisse censetur. Quinimò viro mortuo aliud matrimonium inire non potest, cujus ratio est: quia ex constitutione Ecclesiæ ob reverentiam Ordinis S. à viro de licentia uxoris suscepti ipsa quoque ad aliud subsequens matrimonium ineundum reddita est inhabilis. Videatur *Fagn. in cap. conjugatus. de convers. conjugat.*

6to. Ut conjugatus de licentia uxoris ordinetur Episcopus, uxor prius Religionem ingredi. in eaque profiteri debet. *Cap. sanè. 6. de convers. conjugat.*

Quæres decimo. Quænam ad Religiosæ Professionis valorem requiruntur?

R. 1mo. Professio cum consensu illius,

cujus est Religioni incorporare, fieri debet. *cap. porrectum. 13. iunct. gloss. cap. ad Apostolicam. 16. de Regular.* Ratio est: quia ut traditio Religiosi respectu Religionis obligationem pariat, à Religione acceptari debet, hanc autem acceptationem de jure communi præstat Prælatum & Capitulum. *Arg. cap. ea noscitur. 6. de his, que fiunt à Prælat. &c.* Ita, ut nec totum Capitulum repugnante Prælatum, nec Prælatum repugnante majore Capituli parte aliquem ad Professionem admittere valeat, ut ex communi CC. doctrina in *cap. Ecclesia. 57. de elect.* colligere licet. Sede vacante, si admissio ad Professionem ad Prælatum & Conventum simul pertinet, Conventus Novitium ad Professionem suscipere potest. *Cap. fin. de Regular. in 6.* Si verò ad solum Prælatum, vel ad eum cum consilio Conventus admissio ad Professionem pertinet, Conventus Novitium mortuo Prælatum ad vota suscipere nequit. *cit. cap. fin. cap. unic. ne Sede vacante. &c. in 6.* Porro Prælatum Professionem per se vel per Procuratorem suscipere potest. *Cap. ad Apostolicam. 16. de Regular.* Etiam Laicum, *Arg. cap. 1. de procurat. in 6.*

2do. Professio in Religione determinata fieri debet. Colligitur ex *cap. unic. de voto in 6.* Ubi ad solemnem Professionem requiritur, ut in aliqua fiat Religione, per Sedem Apostolicam approbata. Ratio est: quia per Professionem Religiosus Religioni tanquam membrum suo corpori incorporatur, membrum autem in particulari corpori in communi uniri nequit, sicut nec potest quisquam esse civis civitatis in communi.

3tio. Professio libera & spontanea sit, oportet. *Cap. 1. de Regular.* Ideo metus gravis ab extrinseco in ordine ad extorquendam Professionem injustè incussus Professionem irritat. *Can. præsens. 4. caus. 20. q. 3. cap. 1. de his que vi. &c.* Ratio est: quia non minùs per Professionem, quàm per matrimonium novus & ex sua natura immutabilis status suscipitur: sicut igitur Canones matrimonium carnale ob metum injustè & directè incussum irritum declarant, ita etiam Professionem Religiosam, quæ matrimonio carnali æquiparatur. Ad metum gravem reducitur metus reverentialis, qui non consistit in sola verecundia & reverentia, ex qua filius vel filia patri contradicere non audeat, sed in quadam obactione, per quam ob minas patris, ob torvum vulvum &c. quem semper, si repugnet, est habiturus, eligit profiteri: professio ex metu reverentialis taliter qualificata facta nulla est. Patet ex *cap. cum virum. 12. de Regular. can. puella. 8. caus. 20. q. 1. can. præsens. 4. caus. 20. q. 3.*

4to. Professio vel absolutè vel sub conditione præterita vel præsentis, vel ad minus de futura contingente emittenda est, dummodo Religionis substantiæ contraria non sit, idem enim de carnali statuitur matrimonio. *Cap. fin. de condit. apposit.* A matrimonio autem carnali ad matrimonium spirituale, Religiosam videlicet Professionem bona est argumentatio.

Quæres undecimo. Quinam validæ Professionis effectus?

ꝛ. Sequentes: *imus.* Profitentis in dominium & potestatem Religionis incorporationis

corporatio & translatio, ut gubernationi, regulis, constitutionibus & mandatis Prælatorum subjiatur, & vicissim Religio profitentem retinere, alere, gubernare, & ut parens filium, dominus servum, & Respub. suum civem tractare teneatur.

2us. Exemptio filii familias à patria potestate, cum in dominium & potestatem transeat Religionis, ideòque patria potestas saltem quoad ea, quæ Professo damnosa & Religioni sunt præjudiciosa, extinguitur & cessat, ne contra Reg. 61. de Reg. jur. in 6. quod in gratiam conceditur, in ejus dispendium retorqueatur.

3^{ius}. Irregularitatis ex defectu natalium ortæ sublatio, eò quòd profitens extra monasterium à parentibus, qui tunc matrimonium vel non contraxerant, vel contrahere non poterant, sit procreatus, ita, ut ad S. Ordines & beneficia Ecclesiastica (exceptis dignitatibus, Prælaturis & beneficiis curatis) promoveri valeat; aliæ irregularitates in sæculo contractæ, quamvis per Professionem ipso facto non tollantur, in iis tamen per Prælatos dispensari potest.

4us. Purgatio maculæ ortæ vel ex testimonio falso, ob quòd quis ad testificandum inhabilis factus, vel ex ingratitude, ob quam de jure filius à parentibus exheredari & legitimâ privari possit, hæc per Professionem Religiosam purgatur & abstergitur. *Can. fin. caus. 19. q. 3. junct. gloss. verb. ingratitude.*

5us. Impedimentum dirimens matrimonium contrahendum & dissolvens contractum non consummatum. *Cap. vs-*

rum. 2. cap. ex publico. 7. cap. ex parte. 14. de convers. conjugat.

6us. Irritatio & commutatio omnium votorum ante Professionem factorum. *Cap. scriptura. 4. de voto.* In quo hæc traditur regula: *Reus fracti voti aliquatenus non habetur, qui temporale obsequium in perpetuam noscitur Religionis observantiam commutare.* Ideo imprimis post Professionem non obligant juramenta, quibus soli Deo aliquid promissum fuit, vel vota juramento firmata; juramentum enim actus, cui adjicitur, sequitur conditionem. *Cap. quemadmodum. 25. de jurejur. Dixi: Soli DEO.* Quia si intuitu DEI certæ Ecclesiæ, monasterio vel hospitali aliquid juratò promissum, & ab Ecclesiâ vel monasterio promissio jurata fuit acceptata, sicut tunc promissum in aliud opus pium cum præjudicio tertii, cui promissio facta, commutari nequit, ita nec per professionem Religiosam ab onere promissi deobligatur, cum Ecclesiæ vel monasterio jus acquisitum, cui per Professionem non derogatur. Deinde cessant quælibet vota, etiam realia & perpetua, quamvis eorum executio cum assumptione Status Religiosi composibilis sit, imò etiam votum ingrediendi strictiorem Ordinem per Professionem in laxiori irritatur. Est decisum in *cap. qui post votum. 5. de voto in 6.* Sicut enim sponsalia contracta cum una per matrimonium de præsentem eum altera contractum dirimuntur. *Per cap. si inter. 31. de sponsal. cap. 1. de spons. duor.* Et secunda venditio cum traditione prævalet primæ sine traditione factæ, ita Professio in Ordine laxiore facta voto simplici Ordinem

nem strictiorem ingrediendi prævalere dignoscitur.

7imus. Omnium peccatorum ante commissorum quoad pœnam remissio. Est communis Theologorum doctrina ex *S. Thom. 2. 2. q. 189. a. 3. ad 3.* Ubi ita: Rationabiliter dici potest, quòd etiam per ingressum Religionis aliquis consequatur remissionem omnium peccatorum; si enim aliquibus eleëmofynis factis homo potest statim satisfacere de peccatis suis secundùm illud *Daniel. 4.* Peccata tua eleëmofynis redime, multò magis in satisfactione pro omnibus peccatis sufficit, quòd quis totaliter se Divinis obsequiis mancipet per Religionis ingressum, qui excedit omne genus satisfactionis, etiam publicæ pœnitentiæ, ut habetur *can. admonere 8. caus. 33. q. 2.* Ubi *Gloss. verb. monasterium.* colligit, quòd quantamcunque pœnitentiam subire peccator obligetur, si Religionem intret, ad pœnitentiam non teneatur.

8vus. Indissolubilis tam ex parte profitentis, quàm ex parte Religionis obligatio, ita, ut neque professus Religionem propriâ autoritate deserere, neque Religio professum valeat dimittere.

Quæres duodecimo. Quid si nulla fuerit Professio?

2. In casu nullitatis Professionis observanda sunt sequentia:

1mo. Si Professio nulla sit vel ob incapacitatem personæ, vel quia non est libere emissâ, vel quia non est à legitimam potestatem habente acceptata & admittâ, hoc probato coram Prælato & Ordinario loci, in quo monasterium situatum, professus ad Sæculum redire, & à Reli-

gione dimitti potest, si Professio ante tacitè vel expressè ratificata non fuerit.

2do. Post quinquennium à Professione elapsum nulliter professus vel ob metum gravem in Professione intervenientem, vel ob insufficientem ætatem, vel defectum integritatis Novitiatus &c. non amplius auditur. Ex decreto *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 19.* Ratio est: quia tanto tempore sciens Professionem esse nullam, & tamen non reclamans, eam ratificasse præsumptione juris & de jure præsumitur, nec adversus eam directâ probatio in contrarium admittitur; sicut enim post elapsum unius anni spatium ex continuata matrimoniali cohabitatione purgatur metus, & ex capite metus invalidum ratificatur matrimonium. *Cap. ad id 21. de sponsal.* Et inter sponsos de futuro intercedens copula affectu maritali habita præsumitur, & sponsalia in matrimonium olim transire faciebat. *Cap. is, qui fidem. 30. de sponsal.* Ita etiam Professio ex metu vel alio defectu nulla post elapsum quinquennium à jure ratificata censetur. Si tamen revera professionem taliter professus intra ea non ratificasset, & elapso quinquennio Religionem desereret, ac matrimonium contraheret, illud in foro interno validum foret, cum à professo, id est, tali, qui nec unquam validè professus, nec Professionem invalidam ratificasset, initum fuisset.

3tio. Si Professio ob impedimentum perpetuum invalida fuit, ut quia mulier est professa in monasterio virorum, vel non est perpetuum, attamen ultra quinquennium durat, ut quia professus alteram conjugem mortuam esse putabat,

con-

contra Professionem etiam post quinquennium auditur, quia *Concil. Trident.* de eis loquitur, qui vel ob vim & metum vel defectum ætatis aut simile impedimentum temporale invalidè professi, & decretum Concilii est in favorem Religionis, cui utique grave foret & damnosum, si hujusmodi perpetuo impedimento laborantes denegatâ audientiam retinere obligaretur.

4to. Temporaneo laborans impedimento, quamvis post Professionem ob impedimentum nulliter factam, illius invaliditatem toto quinquennii tempore ignoraverit, vel si sciverit, contra Professionem tamen coram legitimo Superiore reclamare impeditus fuerit, talis ob lapsû quinquennii ordinario caret reclamationis remedio, cui non obstat Regula generalis, quam tradit *cap. quia diversitatem, s. de concess. præbend.* Legitimè impeditis non currit tempus. Hæc etenim Regula solum habet locum, quando certum tempus in odium negligentis à jure est definitum; in præsentem autem tempus quinquennii non in odium contra Professionem non reclamantis, sed in favorem Religionis est decretum, ne ab iis, qui post Professionem ad Sæculum redire cogitant, sub invalidæ Professionis prætextu Religio turbetur. Ita sententia magis recepta. Dixi: *Ordinario medio*: quia juxta modernam praxin elapso quinquennio invalidè Professo remedio extraordinario, scilicet beneficio restitutionis in integrum succurri potest: hanc dat Romæ negotiis Regularium præposita Congregatio, quæ auditis rationibus, quare invalida sit emissâ Professio,

R.D. Schnorrenberg Instit. §. Can.

& quare sic invalidè professus intra quinquennium non reclamaverit, eundem in integrum restituit,

5to. Si Professio ex defectu consensûs legitimi ex parte profitentis invalida fuit, & ille illegitimitatem agnoscens impedimento sublato Professionem renovavit, Professio ratificatur, quamvis Religio consensum expressum vel acceptationem, utpote impedimenti ignata, non renovaverit. Colligitur ex *cap. significatum, 1. 1. de Regular. & cap. 1. eod. in 6.* ubi ante legitimam ætatem professus suam Professionem annuâ delatione habitûs Professorum proprii, & exercitio actuum professis competentium ratam habuisse præsumitur, quanquam expressâ ratificatio ex parte Religionis vel scientia nullitatis non adfuerit. Adhuc clariùs patet ex *Trident.* quòd Professionem ab eo, qui intra quinquennium non reclamavit, ratificatam præsumit, & si nulla fuerit ex parte Religionis, quæ impedimentum v. g. ignoravit, sit consensûs ratificatio. Ratio est: sicut enim matrimonium carnale ob defectum consensûs in uno contrahentium invalidum, ratificatur renovato consensu illius, qui antea in consentiendo defecit, consensu ex parte alterius semel legitimèposito & non revocato adhuc moraliter perseverante, ita si matrimonium spirituale Professionis ex defectu legitimi consensûs in proficiente nullum sit, sufficit, quòd ille renovetur, quamvis Religio nullitatem Professionis, vel ejusdem renovationem omninò ignoret.

Quæres *ultimo*. Qualiter Religioso professoliticus ab una Religione ad aliam transitus?

F f

84.

2^a. Quamvis sit Apostoli monitum 1. *Corint.* 7. ut unusquisque, in qua vocatione vocatus est, permaneat, & Religiosus eo ipso, quo alicui monasterio per Professionem incorporatus, ad aliud admitti non debeat, & admissus restitui, sicut servus ab uno domino ad alium transiens repetendus & restituendus est. *Cap. Johannes. 5. & cap. non est. 7. de Regular.* Nihilominus ex majoris perfectionis zelo, & majorem sanctitatem assequendi studio Religiosos ad alium Ordinem transire sacri Canones non prohibent. Patet ex *can. 1. can. Monachum. 3. caus. 20. q. 4. cap. sanè. 10. cap. licet. 18. de Regular.* dummodò sequentes observentur conditiones:

1ma. Transitus ad Religionem strictiorem & perfectiorem fieri debet. *cit. cap. licet.* An autem Religio ad quam transitur, strictior sit, non tam à primæva institutione, quam ex constitutionibus modernaq; earum observantia desumendum est, transitus namque ad perfectiorem vitam conceditur, perfectio autem vitæ in perfecta votorum substantialium observantia consistit, quæ quandoque in Religione secundum Regulam quidem stricta, sed cum tempore & secundum observantiam relaxata non tam strictè observatur. Jure communi transeuntis à strictiore Ordine ad laxiorem nulla est Professio. *cit. cap. sanè.* Quandoque tamen dispensatur & conceditur, ut ob infirmitatem, debilitatem, parentum necessitatem, quibus in strictiori Ordine subveniri non potest, aliave justa causa à strictiori ad laxiorem quis Ordinem transeat, quam licentiam Papa dare po-

test, & juxta Sanchez Generales Ordinum exemptorum, & Prælati etiam non exempti accedente consensu Episcopi Diocæsani. Ex his colligitur 1mo. Licet ab initio Canonici Regulares ad Ordinem Monachalem transire non poterant. *Can. mandamus. 2. caus. 19. q. 3. cap. intelleximus. 12. de atat. & qualit.* Cùm enim Monachi illo tempore soli DEO vacarent, nec sacris Ordinibus initiati ad tractanda sacra Mystéria applicarentur, Canonici Regulares ad Monachos transeuntibus velut ex Clericis fiebant Laici; postquam verò Monachi ad Clericatum admissi cùm adhuc strictiori Regulari Observantiæ inhæreant, licitum est Canonicis Regularibus transire ad Monachos, ast non econtra Monachis ad Canonicos Regulares transire permittitur. *cit. cap. sanè.*

Deinde Religiosis Ordinum Mendicantium ad non Mendicantes, excepto Carthusianorum Ordine, transmigrare non licet. *Extrav. 1. de Regular. int. com.* Quòd præ omnibus aliis strictiorem Observantiam propter hæc quatuor: ob perpetuam à carnibus abstinentiam, jure silentium, continuum veluti chorum, & perpetuam clausuram, in Ecclesia Carthusiani habere censeantur. Quòd si quis ex Ordine Mendicantium etiam auctoritate Apostolicâ ad non Mendicantes transiret, is ex *cit. Extrav. 1. ad Prioratus, administrationes, officia quæcunque curam animarum per se vel per alium exercendam incapax esset, nec vocem in Capitulo haberet.*

2da conditio est sincera & recta intentio, ut scilicet transitus non fiat ex animi in-

inconstantia, inordinata ira, vindicta, odii, rancoris, &c. passione, sed ex puro zelo ac adipiscendæ majoris perfectionis studio. *cit. cap. licet.* Cum de tali intentione Prælatus non statim certificari possit, petitam transeundi licentiam potest, & non raro differre debet.

3ta. Ut transitus fiat sine gravi detrimto vel notabili infamia Religionis, à qua transitur: quia commune Religionis bonum privata particularis Religiosi ad alium Ordinem transire volentis utilitati est preferendum.

4ta. Ut transiturus à Prælato locali vel alio Superiore, si ita in aliquo Ordine specialiter sit ordinatum, propositis transeundi causis petat licentiam, quam cum humilitate petitam Prælatus sine difficultate concedere debet. Si Prælatus petitam à Religioso licentiam indifferetè, hoc est, ex nulla vel apertè injusta causa deneget, illo non obstante Religiosus ad Ordinem strictiorem transire potest, juxta *cit. cap. licet.* ibi: *Libere potest sanctioris vite propositum adimplere, non obstante protervâ indiscreti contradictione Prælati.* Si causa negatæ licentiæ non apertè injusta, adeundus est Superior, non illius monasterii vel Ordinis, ad quod vel ad quem transire intendit, ut partialitatis evitetur periculum, sed

ille, cujus inter monasterium vel Ordinem, ad quem & à quo fit transitus, est dirimere controversias.

5ta. Ut dimissoriæ à Prælato petantur litteræ, sine quibus Religiosus transiens à Prælato alterius monasterii suscipi non potest. *Can. statuumus. 3. caus. 19. q. 3.* nisi transiens licentiam transeundi & ejusmodi dimissorias litteras sibi indubitè negatas fuisse in continenti probare paratus sit, vel si hoc sufficienter probare nequeat, Superior deserti monasterii interrogatus de negatæ causa licentiæ apertè alleget injustam. Si transitus absque petita licentia factus, & Professio in Ordine strictiore subsecuta fuisset, illa valida foret, quia quamvis culpabili transierit modo, nihilominus votum in Professione in melius commutatum fuit, quod neque jure naturæ. *Arg. cap. pervenit. 3. de jurejur.* neque de jure Ecclesiastico irritum esse noscitur.

6ta. Si totum monasterium & quoad personas & quoad locum ad alium Ordinem transiret, summi Pontificis necessaria foret licentia. Colligitur ex *Cap. unic. de Religios. domib. §. fin. in 6.* ibi: *Nullus Ordo ad alium, vel Conventus ad Conventum se ac loca sua totaliter transferat, Sedis ejusdem Apostolica, super hoc permissione specialiter non obtentâ.*

S. Quintus.

DE

Obligationibus Religiosorum.

Quæres primo. Qualiter Religiosi ad Regulam obligantur?

R. 1mo. Religiosi secundùm Regulam, quam professi sunt, vivere tenentur.

F f 2

Con-

Constat ex *cap. recolentes. 3. de Stat. Monach.* ubi Alexand. III. Cistercienses Regulam secundum originalia instituta, sive primariam Religionis institutionem observare hortatur. *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 1.* præcipit, ut omnes Regulares tam viri, quam mulieres ad Regulam, quam profesii sunt, præscriptum vitam instituunt & componant.

2do. Regula Religiosos obligat. Ratio est: quia alias Regula non differret à consilio, quod nullam inducit obligationem, nec Prælato transgressores Regulæ corripendi haberent potestatem, cum tamen Religiosi in Professione observare Regulam, vel vivere secundum Regulam, vel obedire Prælato suo secundum Regulam præcipienti sese obligare soleant.

3tio. Regula quandoque immediatè obligat sub culpa, quandoque sub sola pœna, quandoque immediatè neque sub culpa, neque sub pœna, attamen semper mediatè aliquam obligationem inducit, quia Prælato secundum Regulam imperanti obedire obligat, & ita obediendi infert necessitatem, in quo à merito differt consilio. *Can. quisquis. 3. caus. 14. q. 1. ibi: Ubi consilium datur, offerentis arbitrium est, ubi præceptum, necessitas est servientis.*

4to. Religiosus transgrediens Regulam non semper peccat, quia nullus Religiosus sub voto suæ Professionis promittit servare singula, quæ sunt in Regula, sed vivere secundum Regulam, vel obedire Prælato jubenti secundum Regulam; sunt & quædam in Regula præcepta, quædam verò monita & consilia,

ideoque proficiens præcepta Regulæ ut præcepta, consilia ut consilia servaturum se promittit. Colligitur ex *Clement. exvii. 1. de V. S.* ubi declarat summus Pontifex de Regula S. Francisci, quod S. Franciscus, illius Regulæ institutor omnes hujus Regulæ Professores ad omnia in eadem contenta æqualiter obligare non voluerit.

5to. Quæ continentur in Regula, in quadruplici genere sunt: 1mo. Sunt quædam, quæ sub mortali obligant, non quia in Regula sunt, sed quia aliunde præcepto vel naturali, vel Divino, vel Ecclesiastico præcepta sunt, ut amor DEI & proximi, &c. 2di generis sunt ea, quæ ad mortale ratione votorum adstringunt, cum ad eorum observantiam pertineant. 3tio generis sunt opera supererogationis & consilii omnibus Fidelibus communia, ut specialis inimicorum dilectio, abnegatio sui ipsius, &c. & istorum transgressio culpam non inducit, cum ad Religionis spectent perfectionem, Religiosus autem non perfectus esse, sed ad perfectionem tendere tenetur. 4ti generis sunt Observantiæ Regulares & externæ in Regula præscriptæ ceremoniæ, & hæc de se ad culpam non obligant, nisi Author Regulæ, quod sub gravi vel levi ad illa Professores ejus adstringere velit, mentem suam declaraverit.

6to. Transgressio Regulæ neque ad mortale, neque ad veniale obligantis per accidens mortalis aut venialis esse potest, quia est vel ex negligentia, vel ex libidine, vel ex contemptu. *Doct. Angel. 2. 2. q. 186. a. 9. ad 1.* Ex negligentia ab

eo fit Regulæ transgressio, qui ex aliquo animi tepore Regulam transgreditur, & talis ad minus culpam venialem committit, quam non committeret, si ex inadvertentia vel oblivione fieret transgressio. Ex libidine Regulam transgreditur, qui ob nimiam cupiditatem erga aliquid Regulam violat. Ex contemptu denique formali transgreditur Regulam, qui eidem subjici recusat: contemptus siquidem formalis duo importat, ipsam transgressionem, & causam transgressionis; est enim transgressio præcepti, quia præceptum est, & hic contemptus formalis semper est peccatum mortale. Si ex consuetudine vel alia causa legis fiat transgressio, materialis est contemptus, qualis in omni peccato invenitur, si transgressionem continuandi adsit intentio, contemptus dicitur interpretativus.

Quæres secundo. Qualiter Prælati regulæ observantiam procurare tenentur?

R. Prælati, ut regula à subditis etiam quoad accidentalia, in quibus illa sub nullo omnino conscientia reatu obligat, observetur, sub mortali procurare tenentur. Ratio est: quia Prælati ex officio regulæ observantiam urgere debent, sunt enim in regulæ custodiam, non in illius destructionem electi, ideoque ejus observantiam non procurantes in malo statu sunt, & peccata subditorum Prælati imputantur. Colligitur ex cap. in tantum. 36. de simon. ibi: *Ne aliorum culpa tibi ob tuam negligentiam imputetur ad penam. cap. irrefragabili. 13. de offic. Ordinar.* Ubi hæc: *Irrefragabili constitutione sancimus, ut Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus, maxime Cle-*

ricorum, & reformandos mores prudenter ac diligenter intendant, ne sanguis eorum de suis manibus requiratur. Ubi Gloss. verb. sanguis. Durum verbum pro Prælati negligentibus subditos corrigere, &c. Nec

Dicas: Subditus transgrediens regulam sub culpa non obligantem non peccat, ergo neque Superior, cum hic non sit deterioris conditionis, quam subditus. Disparitas enim est, quod Prælati ex officio procurare teneatur, ne disciplina regularis relaxetur, ideoque graviter peccat, si ex tolerantia levium etiam excessuum quoad notabilem partem relaxetur disciplina.

Quæres tertio. Qualiter Superiores ad relaxatæ regulæ reformationem obligantur?

R. 1mo. Si regula per negligentiam Superiorum sit relaxata, Superiores reformationem instituere, & ad pristinum vigorem Religiosos reducere possunt & debent, qui etiam huic reformationi sese accommodare tenentur: tum quia per Professionem propria renuntiârunt voluntati, tum quia non corruptas consuetudines, sed regulæ voverunt observantiam. *Fagn. in cap. recolentes. 3. de Stat. Monach.*

2do. Quando regula Religionis quoad vota substantialia paupertatis, castitatis & obedientia relaxata, Religiosi illam non sic relaxatam, sed in suo pristino vigore quoad observantiam votorum servare tenentur. Ratio est: quia licet Religiosi secundum regulam proficentes expressam intentionem tantum ad illam ut relaxatam sese obligandi habuerint, quia

F f 3

tamen

tamen expressam Statum religiosum profitendi habuerunt intentionem, & hinc trium votorum observantiam essentialiter includit, ideo virtualiter & implicite ad regulam perfecte & integre servandam se obligare intenderunt, uti suscipiens Ordinem sacrum, quamvis ad castitatem sese obligare explicitè non intendat, ex vi tamen status illius ad eam manet obligatus.

3to. Quando regula per legitimam consuetudinem non quoad vota substantialia, sed quoad alias regulares relaxata est observantia, Religiosi illam professi non peccant se regulæ sic relaxatæ accommodando. Ratio est: quia ad regulam non aliter se obligarunt, quam prout erat in usu, & prout de facto observabatur, nec ex vi Status religiosi, quem sunt professi, aliud, quam votorum exigitur observantia; si tamen summus Pontifex vel Superiores sic collapsam & relaxatam regulam reformare, & ad pristinum suum vigorem reducere vellent, Religiosi illam professi reformationi huiusmodi resistere non possunt, quia eo ipso, quo talis Religionis membra, & talem regulam professi sunt, etiam cum proprio dispendio bonum & conservationem ipsius procurare tenentur: evidens autem est bonum & conservationem regulæ & Religionis ex reformatione pendere. *Lezana & Fagn. in cit. cap. recolentes.* ubi ad hoc declarationem Congregationis adducit. Unde merito summi Pontifices Conservationi Religionum intendentes, eas sæpissimè ad pristinum vigorem decretis Apostolicis reducere conantur, quod fieri non pos-

set, si Religiosis prædictæ reformationi obstare & resistere liceret.

Quæres quarto. Quid circa constitutiones & statuta Ordinum est observandum?

R. 1mo. Constitutiones & statuta à regula differunt, quòd regula ut plurimum ab aliquo Patriarcha Ordinis sit constituta, à summis Pontificibus approbata, & in Religione perpetua ac invariabilis: Constitutiones autem à Prælati & Capitulis sunt ordinatæ, & pro temporum mutari possunt varietate.

2do. Potestas statuta pro tota Religione condendi generaliter ad Generalem cum Capitulo generali, vel ad Provinciam cum Capitulo Provinciali pro tota Provincia pertinet. Cujus ratio est: quia licet quilibet Superior præcepta vel mandata solum pro determinato sui officii tempore duratura imponere valeat, statuta tamen & constitutiones condendi non possunt, nisi ab eo, qui totam representat communitatem, qualis est cum Capitulo generali Generalis, vel cum Capitulo Provinciali Provincialis.

3to. Ut huiusmodi constitutiones in conscientia obligandi vim habeant, debent esse de rebus ex-vel implicite regulam concernentibus, explicitè quidem, si illa in regula non habeantur, implicite verò, si ad observantiam regulæ sunt necessaria. Ratio est: quia Religiosi non nisi in iis, quæ aliquo modo regulam professam concernunt, obedire tenentur.

4to. Quando ea, quæ in constitutionibus habentur, aliunde v. g. jure naturali aut positivo sunt præcepta, talis ac tanta est transgressio illorum, qualis

&

& quanta illorum præceptorum transgressio.

5to. Obligatio servandi statuta in materia aliàs non præcepta, nec Deo promissa aliquando ad culpam mortalem, aliquando ad venialem, aliquando ad nullam, sed ad meram pœnam in constitutionibus taxatam adstringit; hic communis usus & Religionis acceptatio est attendenda, quoties autem censura gravis additur, culpa gravis esse dignoscitur.

6to. Quoties Religiosus aliquod statutum, etiam ad culpam non obligans, ex contemptu transgreditur, peccato mortali contaminatur; contemptus enim formalis est actus inobedientiæ, directè oppositus obedientiæ voto, quo in Professione Religiosus suam voluntatem Superiorum voluntati subjiendo sese adstrinxit, talis autem contemptus juxta superius dicta est: quando quis statutum ideo transgreditur, quia statuto vel Superiori per statutum præcipienti subji non vult, habetque duos virtualiter actus, unum, quo legi vel Superiori subji non vult, alterum, qui ex eo nascitur, quo legem vel statutum transgredi eum delectat.

7imo. Prava consuetudo non servandi statuta ad culpam gravem non obligantia, ex se mortalis non est; sunt enim plura peccata venialia eorum crebræ transgressiones, per accidens tamen hujusmodi consuetudo mortalis fieri potest, ut ratione periculi, cui se quis exponit transgrediendi ex contemptu, vel ratione scandali, ut quia ferè nunquam servat statuta, & talis Religioni valdè

noxius est, & alios suo exemplo ad relaxationem inducit.

8vo. Non solum subditi & inferiores, sed etiam quicumque Religionum Superiores statutis tam quoad vim directivam, quàm quoad vim coactivam obligantur, cum talia statuta non ab ipsis solum, sed à tota Religione vel à Capitulis generalibus condita sint.

9no. Statuta Religionum autoritate Papæ confirmata ab ipsis Religionibus mutari nequeunt, eò quòd inferior facta Superioris tollere non possit, quod tunc verum est, quando in bonum Religionis seu per modum decreti, mandati vel ordinationis facta est Papæ confirmatio; secus est, si confirmatio facta in tales leges statuentium favorem, tunc enim rationem privilegii habet, à quo liberè recedere possunt privilegiati.

10mo. Statuta juri communi seu constitutionibus Apostolicis contraria condendi non possunt; jus enim commune est à supremo Ecclesiæ Capite vel in generali Concilio vel extra præcipiente constitutum, cui Prælati cum generalibus suis Capitulis noscuntur esse subiecti. Constitutiones tamen juris communis declarandi, innovandi, pœnam, ubi deficit, imponendi, vel appositam augendi habent facultatem, sic enim jus commune non subvertitur, sed adjuvatur. *Arg. cap. 1. de nov. oper. nuntiati.*

11mo. Demum Superiores Religiosorum in statutis universaliter dispensare non possunt, nisi talis facultas illis expressè vel interpretativè concedatur, eò quòd inferiores in legibus à Superioribus emanatis dispensare nequeant, statuta verò

verò à tota Religione aut tota Provincia facta sunt, in casibus tamen obviis eis dispensandi non negatur potestas. Ratio est: quia cum in his casibus sæpè facultas dispensandi necessaria sit, à jure talis licentia concedi præsumitur, quod etiam consuetudine, quæ est optima legum interpret, observatur.

Quæres quinto. An Religiosi ad studia adstringi valeant?

R. Justissimæ sunt constitutiones Religiosos ad litterarum studia adstringentes, conformiter *Trident. Sess. 5. de reform. cap. 1.* ubi ita disponitur: In monasteriis Monachorum, ubi commodè fieri queat, Lectio sacræ Scripturæ habeatur, qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc ut Sedis Apostolicæ Delegati eos ad id opportunis remediis compellant. In Conventibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ Scripturæ Lectio similiter habeatur, quæ Lectio à Capitulis generalibus vel Provincialibus assignetur dignioribus Magistris. Ubi

Notandum cum *Lexanatom. 1. cap. 8. n. 29.* quòd Religiosi ad studia deputati notabiliter negligentes in studendo sæpè peccent mortaliter, tum quia aliorum occupant locum, tum quia commoditate illis ad studendum à Religione concessâ abutuntur, & scientias contemnere videntur; tum quia ad exercitium curæ animarum sese reddunt incapaces, ad quod tamen cum præsentissimo plures animas perdendi periculo à Superioribus, illos tempore studiorum suæ obligationi satisfacisse præsumentibus, certò sunt applicandi.

Quæres sexto. Quæ circa votum paupertatis Religiosorum obligationes?

R. 1mo. Religiosus per votum paupertatis omnes res temporales à se abdicat, ideòque per illud privatur Religiosus 1mo. Si solenne, dominio & proprietate cujuscunque rei temporalis; res spirituales, ut S. Reliquiæ &c. sub hac abdicacione non comprehenduntur. 2do. Usufructu. 3tio. Ulu juris: quemadmodum enim per votum obedientiæ Religiosus omnes suas actiones Superiorum subjicit voluntati, ita per votum paupertatis omnem rerum temporalium usum Superiorum voluntati submittit, ut usum facti solum habeat, hoc est: usum rerum necessariorum dependenter à Superiorum voluntate, sicut servi, qui quamvis nil proprii habeant, habent tamen usum facti ciborum, vestium, &c. quæ illis à Domino conceduntur.

2do. Ut hæc abdicatio melius ac perfectius servari possit, omnes Religiosi ad vitam communem obligantur juxta novissimum decretum *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 1.* ubi generaliter præcipitur, ut omnes Regulares tam viri, quàm mulieres, quæ ad communem vitam, victum & vestitum conservanda pertinentia, fideliter observent, Ratio est: quia quamvis sine tali vita communi votum paupertatis absolute observari possit, cum illud substantialiter in hoc consistat, ut dominium alicujus rei temporalis, vel usus illius sine licentia Superioris non habeatur: quia tamen prædicta Religiosa paupertas sine vita communi difficulter & mancè observatur, Ecclesia omnibus Religiosis vitam com-

communem præcipere potuit, sicut etiam omnibus Monialibus ad facilitè servandum castitatis votum perpetuam præcepit clausuram, tametsi absque hac absolute, non tamen sine magna difficultate & pluribus periculis votum castitatis servari valeat.

Quæres septimo. Ad quæ Religiosi ratione vitæ communis obligantur?

R. 1mo. Nunquam Religioso proprium quid habere licitum est. *Can. non dicatis. 11. caus. 12. q. 1. cap. Monachi. 2. cap. cum ad monasterium. 6. de Stat. Monach.* ubi Pontifex in virtute obedientiæ sub obtestatione Divini Judicii præcipit, ne quis Monachorum proprium aliquo modo possideat. *Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 2.* Hac de causa Superior Monacho rem, quæcunque illa sit, ad usum irrevocabilem nunquam concedere potest. Ratio est: quia hoc esset directe proprietatem habere, de qua in *cit. cap. cum ad monasterium: Nec aestimet Abbas, quod super habenda proprietate possit cum aliquo Monacho dispensare: quia abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis adeo est annexa Regula Monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere.*

2do. Religiosus peculium sive redditus annuos aut rem immobilem vel mobilem ex licentia & concessione Superiorum, de qua independenter à voluntate disponat eorundem, habere nequit. *cit. cap. Monachi: Monachi peculium non permittantur habere. cit. cap. cum ad monasterium. cap. Joannes. 5. de Regular. Prohibemus aliquem peculiare quidpiam habere.* Ex quibus colligunt DD. illicitum esse Religioso peculium sine causa, independenter, irrevocabiliter, ac cum plena de illo pro placito proprio potestate disponendi concessum.

3mo. Peculium sive redditus annui in usus licitos & honestos, revocabiles ac à voluntate Superiorum dependentes neque ex natura voti paupertatis, neque ex jure antiquo Religiosis prohibiti sunt: non ex natura voti paupertatis; nam votum solum possessionem, vel rei cujuscumque usum independenter à Superioris voluntate ac dispositione excludit: non ex jure antiquo, quia in *cit. cap. Monachi. 2. de Stat. Monach.* peculium ab Abbate pro adjuncta administratione Religioso permittitur. In *can. mulieres. 31. caus. 27. q. 1.* dicitur: *Mulieres obtentu Religionis velate aut in monasterio regulariter vivant, aut in domibus suis susceptum habitum castè observent.* Quod absque peculio ad sustentationem requisito fieri non potest. Demum in *cap. insinuante. 7. qui Cler. vel vorent.* professio femine sub conditione in propria remanendi domo cum omni sua substantia quoad usum illius facta approbatur.

4to. Hodie Religioso annuos redditus, peculium, vel rem immobilem etiam à voluntate Superiorum dependentem & ad nutum revocabilem habere illicitum est: postquam enim *Trident. Sess. 25. de regular. cap. 1.* perfectam rerum omnium in monasteriis communitatem cunctorum Ordinum regulis & constitutionibus primævis expressam commendasset, tanquam basin & totius regularis disciplinæ fundamentum, quæ exactè non servatâ totam ædificium corruat necesse est.

G g

Cap. 2.

Cap. 2. subjungit : "Nemini igitur Regularium tam virorum, quam mulierum liceat bona immobilia vel mobilia, cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructuum, vel usum, administrationem aut commendam." Quo decreto *Trident.* novum jus condi verior docet sententia: quia intentum Concilii absque dubio fuit abusu, qui in aliquibus monasteriis ante Concilium erant, extirpatio, qui abusus non solum in hoc consistebant, quod Religiosi peculium vel annuos redditus independenter à Superiorum voluntate haberent, quod indubitanter semper proprietatis fuit peccatum, sed etiam in hoc, quod peculio aliisve redditibus dependenter à Superiorum voluntate fruerentur. Sensus *Concil. Trident.* expressit Clemens VIII. in constitutione : *Nullus omnino* : ut *Concil. Trident.* decreta de paupertatis voto custodiendo fidelius observentur, præcipitur, ut nullus ex Fratribus, etiamsi Superior sit, bona immobilia vel pecuniam, proventus, census, eleemosynas sive ex Concionibus, sive ex Lectionibus vel promissis, tam in propria Ecclesia, quam ubicunque celebrandis, aliòve ipsorum justo labore & causa & quocunque nomine acquisita, etiamsi subsidia consanguineorum, vel piorum largitiones, legata vel donata fuerint, tanquam pro-

pria vel etiam nomine Conventus possidere possit, sed ea omnia statim Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, redditibus, pecuniis ac proventibus confundantur, quo communis inde victus & vestitus omnibus suppeditari possit. Hanc constitutionem Clement. Urbanus VIII. & sequentes Pontifices innovaverunt.

510. Post *Concil. Trident.* & has Pontificias constitutiones administratio boni stabili Regularibus, solis exceptis Officialibus, ex nulla causa nullòque casu est permessa, Ratio disparitatis inter simplicem Religiosum & monasterii Officialem quoad administrationem bonorum temporalium hæc est: quia dum simplici Religioso conceditur administratio, ea datur, ut proventus in suos particulares usus convertat, atque ita in effectu est quasi usufructuarius; cum enim de fructibus disponere possit, quasi jus utendi & fruendi habere dicendus est. Nec refert, quod non nisi in usus honestos ac licitos disponere & expendere valeat: quia nec Beneficiati sæculares fructus superfluos beneficiorum suorum in usus profanos, inhonestos & Clericalem Statum dedecentes erogare possunt, & tamen sunt usufructuarii. Minus refert, quod ad nutum Prælati auferri possit administratio: hoc enim non impedit, quod minus durante administratione jus utendi ac fruendi habeat, & ita ad beneplacitum Prælati sit usufructuarius. Officialis verò monasterii in ejus utilitatem administrator constituitur, ideòque de proventibus in usus proprios disponere nequit.

quit, sed omnia in communes Conven-
tus & Ecclesiæ usus convertere tenetur.

6to. In monasteriis, in quibus vel ob
niniam paupertatem, quâ premuntur,
vel ob incuriam & negligentiam Su-
periorum vita communis servari nequit,
quia singulis & omnibus ea, quæ neces-
saria sunt, vel decent, non submini-
strantur, Religiosi extra statum sunt
damnationis, si peculium vel annuos re-
ditus in Ordine solùm ad usus necessa-
rios, & à voluntate Superiorum omni
momento revocabiles habeant ac perci-
pian. Ratio est: quia cum isto modo ha-
bere peculium non contra votum pau-
per-tatis, sed solùm contra præceptum
Trident. & Apostolicas sit constitutio-
nes, & præcepta Ecclesiæ cum morali
impossibilitate non obligent, ac leges
vitam communem præcipientes, & conse-
quenter peculium vel annuos redditus tam
strictè prohibentes præsupponant, quòd
monasteriorum Superiores singulis Re-
ligiosis de communi reddituum massa
omnia suppeditent necessaria. Ergo in
casu, in quo monasteria ob domus an-
gustiam ita de necessariis providere ne-
queunt, aut etiam queant, id tamen de
facto non præstant, Religiosos particu-
lares, penes quos non stat, ut vita com-
munis juxta regulas Pontificias & consti-
tutiones præceptivas introducatur, Ec-
clesiæ non ligat dispositio. Ex prædicta
ratione etiam excusatur consuetudo, quæ
in quibusdam relaxatis monasteriis inole-
vit, ut quotannis cuivis Religioso certa
fructuum portio, quâ necessaria com-
paret, assignetur, dummodò hæc portio
in usus necessarios, & dependenter à vo-

luntate Superiorum expendatur; unde
tales portionistæ à læsione voti pau-
per-tatis haud sunt excusandi, si fructus per-
ceptos in computationes, lusus aliòsve
vanos usus impendant, interim necessa-
riorum penuriam patientes, similiter pur-
gatur consuetudo, juxta quam particu-
laribus Religiosis ea, quæ proprio labo-
re, industriâ, doctrinâ aut donatione
acquirunt, ad usus necessarios concedun-
tur, dummodò Religiosi illi vitam com-
munem, si juxta regulam & Ordinis Ec-
clesiæque constitutiones introducenda
foret, acceptare parati existant.

7to. Religiosus nequidem de licen-
tia Prælati aliquid superfluum, sive na-
turæ, personæ aut statui non necessarium
habere potest, ideòque contra pau-
per-tatem peccat tam Religiosus de licentia
Prælati superfluum habens, quàm Præ-
latus superfluum concedens, ex his fun-
damentis: 1mo ex *Clement. 1. de Stat.
Monach.* ubi Religiosis omnis cultus &
ornatus pretiosus interdicitur. 2do ex
*Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 2. ibi:
Mobilium verò usum ita Superiores per-
mittant, ut eorum supellex statui pau-
per-tatis, quem professi sunt, conveniat, ni-
hilque superfluum in ea sit.* 3tio ex decre-
tis *Clement. VIII. & Urban. VIII.* Fra-
trum vestitus & supellex cellarum ex
communi pecunia procuratur, & omni-
nò conformis sit Fratrum & quorumcun-
que Superiorum, statuique paupertatis,
quem professi sunt, conveniat, ita, ut
nihil superflui admittatur, nihil etiam,
quod sit necessarium, iis denegetur. 4to
ex ratione: quia votum paupertatis ea so-
lùm, sine quibus vita transigi non potest,

& quæ secundum naturam, personam & decentiam status necessaria sunt, permittit; quemadmodum autem religiosi ad habendum nisi necessarium, sic etiam Prælati ad non dispensandum adstringuntur, cum Prælati monasteriorum non Domini bonorum communium, sed Administratores tantum sint, hinc de rebus communibus citra utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ disponentes peccant. In dispensatione autem rerum necessariorum attendenda est primò necessitas naturæ, quæ omnibus est communis, deinde necessitas personæ, quæ in singulis est particularis, item usus inter prudentes & timoratos ejusdem Religionis approbatus, ac demùm omnes circumstantiæ temporis, loci, officii, quia si ad hæc omnia non attendatur, non est prudens dispensatio.

870. Religiosus habens de licentia Superioris præcedentis aliquid, illudque celans, vel Prælato præsentis, ne videat, vel auferat, occultans, est proprietarius. Ratio est: quia retinet aliquid contra voluntatem Superioris præsentis, qui hic & nunc verus est illius Superior, & generaliter Superiori aliquid occultans, quod possidet, vel non manifestans, dum Prælati interrogat, est proprietarius: quia aliquid contra voluntatem Superioris retinere intendit, nec quidquid possidet, si Superior jussit, paratus est dimittere.

880. Religiosus vi voti paupertatis nihil, sive usu consumptibile, sive non consumptibile à quoquam sive extraneo, sive domestico sine Superioris licentia accipere potest. Ratio est: quia accipere

aliquid independentem à voluntate Superioris est actus proprietatis, cui per votum renuntiavit. Unde in *cap. cum ad monasterium. 6. de Stat. Monach.* dicitur: si quicquam alicui fuerit specialiter destinatum, non præsumat illud accipere, sed Abbati assignetur. Quapropter Religiosus ab extraneo pecunias accipiens, & eas apud alium deponens, ut iisdem ad libitum utatur, proprietatis vitium committit: aliud foret, si dare volenti Religiosus diceret, ut pecunias apud tertium deponeret pro casu, quo licentiam illis utendi haberet, tunc enim proprietarius non esset. Ratio est: quia in tali casu nec dominium nec proprietatem nec usum juris, sed solum usum facti cum Superioris licentia acquirit, quod voto paupertatis non repugnat.

1000. Religiosus, qui ex eo, quod alteri ad usum est concessum, aliquid sibi assumit, peccato peccat proprietatis: Idem est, si Religiosus A aliquid recipiat, quod recipiendum erat à Religioso B, ut religiosus recipiens Missarum stipendia, quæ Prælato jubente Sacrista recipere deberet, etiam si Missas dicat, est proprietarius, eò quòd contra beneplacitum Prælati aliquid recipiat.

1100. Contra paupertatem delinquit religiosus aliquid ex iis, quæ ad usum sunt concessa, sine licentia Superioris expendendo, ut si permutet, mutuet, vel alio modo de illis contrahat, si ea, quæ ad certum usum à Superiore indulta, in alium usum applicet, in conservatione rerum ad usum sibi concessarum eam diligentiam non adhibeat, quam homines in rebus suis conservandis communiter

muniter adhibere solent: quia illas dicto modo non conservare est quasi expendere, & contra Superioris voluntatem consumere.

Adde religiosum extrostantem sub peccato proprietatis obligari ad reddendum fideliter computum, & exprimendum residuum, neque revocatum posse quid sine licentia alteri tradere custodiendum in eventum, ut, si rursus emittatur, habere valeat.

12mo. Peccat contra paupertatem religiosus ludens pro pecunia vel re pretio aestimabili: quia rem ad usum concessam sine licentia Superioris expendit, illam jacturæ exponendo. Quod si lusus vel à jure, vel à regula aut constitutionibus prohibitus sit, religiosus nec pro magna, nec pro parva quantitate etiam de Superioris licentia ludere potest, cum Superior hujusmodi licentiam indulgendi non habeat facultatem.

Quæres octavo. Qualis requiritur licentia, ut religiosus contra paupertatem non peccet?

R. Licentia requisita ad hoc, ut religiosus aliquid accipiat, possideat, vel expendat, debet esse vel expressa & formalis, vel tacita & virtualis in alio actu inclusa, vel si Superior adiri non possit, prudenter præsumpta, quando videlicet in casu, quo copia Superioris haberi nequit, prudenter creditur, quod Superior id velit, & expressam daret, si interrogaretur, licentiam. Deinde debet esse licentia voluntaria, non coacta, precibus importunis, metu murmurationum vel alterius mali aut dolo extorta; talis enim licentia potius est violen-

tia, nec religiosus per eam secundum Superioris, sed propriam operatur voluntatem. Demum licentiam oportet esse legitimam, ad usus honestos, non pravorum, inutiles & superfluos, cum ad hos Prælati licentiam dare non possit.

Quæres nono. Quàm grave peccatum proprietatis?

R. Crimen proprietatis ex genere suo est mortale, ob parvitatem materiæ leve. ratio est: quia peccatum proprietatis habet malitiam quasi furti contra justitiam, quatenus usum rei alienæ invito Domino importat, & malitiam sacrilegii contra Religionem, quatenus est contra votum, ideoque illa materia, quæ in furto levis est, etiam in peccato proprietatis levis erit, & sicut per plura minora furtiva ad materiam gravem devenitur, sic religiosi successivè minima retinentes, accipientes vel expendentes sine Superiorum licentia contra votum paupertatis, quando ad gravem vel notabilem pervenitur quantitatem, mortaliter peccant, dummodò actus illi accipiendi, retinendi, expendendi &c. aliquo modo, vel ratione temporis vel loci, uti aliàs de furto docere solent Theologi, sint uniti.

Quæres decimo. Quæ proprietariorum pœnæ?

R. Præter pœnas in propria regula vel cujuslibet Ordinis constitutionibus expressas de jure communi contra proprietarios statuuntur sequentes:

1ma. Privatio communionis & sepulturæ religiosæ. "Qui peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro injuncta administratione permissum, à communionem

“munione removeatur Altaris, & qui
 “in extremis cum peculio inventus fue-
 “rit, & dignè non penituerit, nec obla-
 “tio pro eo fiat, nec inter Fratres ac-
 “cipiat sepulturam, quod etiam de uni-
 “versis Religiosis præcipimus observa-
 “ri.” *Cap. Monachi. 2. de Stat. Monach.*
 “Quòd si proprietates apud quenquam
 “inventa fuerit in morte, ipsa cum eo in
 “signum perditionis extra monasterium
 “in sterquilinio subterretur, secundùm
 “quod B. Gregorius narrat in dialogo
 “se fecisse Innocent. III. in *cap. cum ad mo-
 “nasterium. 6. de Stat. Monach.* Quòd si
 “in loco sacro sepultus fuerit, est extra-
 “hendus, si id sine magno scandalo fieri
 “possit. *Cap. super quodam. 4. de Stat.
 “Monach.*

2da. Expulsio è monasterio: “Si quis
 “proprietatem aliquam fuerit deprehen-
 “sus habere, regulari monitione præviã
 “de monasterio expellatur, nec recipia-
 “tur ulterius, nisi peniteat secundùm
 “monasticam disciplinam.” *Cir. cap. cum
 “ad monasterium.*

3tia. Privatio vocis ac- & passivæ:
 “Quòd si quis aliter quidquam retinere
 “deprehensus aut convictus fuerit, is
 “biennio activã & passivã voce privatus
 “sit, atque etiam juxta suã regulæ &
 “Ordinis constitutiones puniatur.” *Tri-
 “dent. Sess. 25. de Regular. cap. 2.*

Quæres undecimo. Quæ ex voto casti-
 tatis sequuntur obligationes?

1. Quantumvis formula Professionis
 votum castitatis explicite non contine-
 ret, Religiosus tamen eo ipso, quo pro-
 fiteretur, ad castitatem obligaretur,
 cum custodia castitatis Statui religioso

essentialiter sit annexa. *Cir. cap. cum ad
 monasterium.* Votum castitatis duo in-
 cludit: 1mo. Fit obligatio ad vitanda
 omnia peccata tam in - quàm externa,
 quæ sunt contra castitatis votum, ita, ut
 omnis actus contra castitatem in Reli-
 gioso non solum sit peccatum carnis, sed
 etiam sacrilegium.

2do. Fit obligatio abstinendi à con-
 jugio & omni actu conjugali, ita, ut Reli-
 giosi non solum peccent, sed etiam ex-
 communicationem matrimonium con-
 trahendo incurrant. *Clement. unic. de
 consang. & affin.* Et matrimonium taliter
 contractum irritum est & invalidum. *Cap.
 unic. de vot. in 6.* Specialiter observanda
 sunt sequentia:

1mo. Peccatum contra castitatem,
 quod in Sæcularibus solum est veniale, ut
 verbum inhonestum, in Religioso ra-
 tione scandali mortale fieri potest. Ratio
 est: quia cum Sæculares talia in Reli-
 gioso vident, grave concepiunt scanda-
 lum, quod peccatum scandali juxta
 multos est contra votum castitatis, eò
 quòd peccatum scandali (si scandalum
 directum, juxta omnes) ad eandem spe-
 ciem, ad quam pertinet peccatum illud,
 ad quod inducit, reducatur.

2do. Clemens VIII. in decreto de re-
 servatione Casuum inter casus, qui à
 Superioribus regularibus reservari pos-
 sunt, novum posuit: *Lapsus carnis vo-
 luntarium, opere consummatum.* Per quæ
 verba non solum fornicatio, adulterium,
 &c. sed etiam quæcunque voluntaria
 pollutio intelligitur, eò quòd sit lapsus
 carnis in sua specie consummatum, quam-
 vis in ordine ad alium actum consumma-
 tus non sit.

310. Ob castitatem à Religiosis Viris conservandam ab Ecclesia prohibitum est, ne fœminæ cujuscunque qualitatis vel conditionis intra Claustra admittantur. Ad hoc plures *Canones à Gratiano causa 18. q. 2.* referuntur, qui per constitutiones S. Pii V. & Gregor. XIII. renouantur.

Quæres *duodecimo*. Quam obligationem votum obedientiæ inducit?

R. Per votum obedientiæ, quod inter substantialia Religionis vota præcipuum est, DEO propria voluntas offertur, quæ potior est, quàm corpus per votum castitatis DEO dedicatum, & nobilior, quàm bona temporalia, per votum paupertatis abdicata, illo se Professionem emitens obligat ad obediendum Superiori præcipienti ea, quæ vel directè vel indirectè, explicitè vel implicitè regulæ sunt consentanea. Ideo

1mo. Religiosus ad obedientiam formalem, per quam Superiorum præcepta, quatenus præcepta sunt, exequatur, ex voto obedientiæ non obligatur, Ratio est: quia obedientiam non sub motivo obedientiæ, sed solùm materialem obedientiam, hoc est, rei, quæ præcipitur, vovit executionem; attamen votum obedientiæ ad non contemnendum Superioris præceptum obligat, cum dicitur obediendum secundùm regulam, in qua obligatione continetur, ne mandata Superioris contemnantur.

2do. Religiosus ad ea, quæ suum Superiorem velle novit, ut subditus faciat, nisi hæc voluntas aliquo præcepto intimetur, vi voti obedientiæ non tenetur, Ratio est: quia solùm Superioris præceptum obe-

dientiæ est objectum, voluntas autem Superioris, nisi sit intimata, non habet rationem præcepti: nihilominus obedire voluntati Superiorum non intimatæ est perfectissima non præcepti, sed consilii obedientia.

3^{io}. Religiosus Superiori juxta regulam, sive in illis, quæ directè vel indirectè in regula continentur, præcipienti solùm obedire tenetur; illa autem directè & explicitè in regula continentur, quæ in ea verbis exprimuntur, de quorum intelligentia nulli est dubium. Implicitè & indirectè continentur in ea, quæ licet non exprimantur, ad regulam tamen pertinent observantiam, ut sunt obsequia communitatis, fraternæ charitatis munia, coërcitio per pœnas, &c. sine quibus regularis disciplina salva consistere non potest.

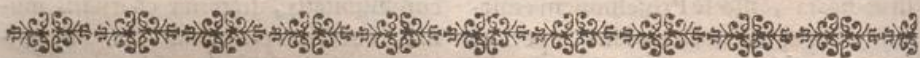
4to. Religiosus Prælato contra regulam præcipienti obedire non tenetur, nisi in casu, quo Prælatus auctoritatem justamque causam in regula dispensandi haberet, quia Prælatorum potestas non in destructionem regulæ, Juris Divini & Pontificii diminutionem, nec in animarum data est dispendium.

5to. Nec Religiosus Superiori supra regulam imperanti obedire obligatur, tota enim Prælati jurisdictio & auctoritas præcipiendi ex sola subditi oritur promissione, quâ tantùm se ad obediendum juxta regulam adstrinxit, ideo valet illud S. Bernardi: Nihil mihi præcipiat Prælatus eorum, quæ non promisi, nihil prohibeat eorum, quæ promisi.

6to. Religiosus omnibus Prælatis gradatim & respectivè obedientiam præstare de-

debet: quamvis enim Religiosus per votum obedientiæ se immediatè locali tradat Prælato, mediatè tamen omnibus aliis altioribus Prælatis subicitur. Est igitur talis inter Superiores, quibus Religiosus subditur, distinctio: extra Ordinem sunt Papa, S. Congregatio à summo Pontifice Regularibus præposita, & ab his Delegati, Episcopus in casibus, in quibus Religiosi ab ipsius jurisdictione non sunt exempti. Intra Ordinem sunt Generalis, Provincialis, Superiores locales, inter Superiores Locales quidam in utroque foro jurisdictionem obtinent, & hi propriè Prælati sunt; alii non jurisdictionem in foro externo, sed

secundùm se solam habent potestatem æconomicam, suntque Prælatorum Coadjutores, quibus eidem in regimine monasterii assistere incumbit, & curare, ut regularis observantia intertineatur, &c. His etiam Professus vi voti obedientiæ obedire tenetur, si præcipiant ea, quæ ad domus pertinent disciplinam; licet enim in his Superioribus non sit potestas dominativa, ex voto obedientiæ, uti est in Prælato, orta, eo ipso tamen quo à Prælato Coadjutores constituuntur, potestas præcipiendi ea, quæ regularem concernunt disciplinam, ipsis communicatur.

A P P E N D I X

D E

S A N C T I M O N I A L I B U S.

Sanctimoniales omnes cujuscunque Ordinis sive Prælato regulari, sive Episcopis subjectæ ad observantiam trium votorum, Regulæ & Religionis suæ Constitutionum eodem modo, quo alii Religiosi, sunt obligatæ, exceptis iis, qui fragili sexui & infirmitati repugnant: sunt enim verè Religiosæ, iisdemque privilegiis, quibus Religiosi, gaudentes personæ: jura tamen quædam specialiter circa ipsas ordinaverunt. Unde

Quæres primo, Quid circa Monialium receptionem ordinatum?

R. 1mo. In cap. periculoso. 1. de Stat. Regular. in 6. prohibetur, ne in monasteriis Ordinum non Mendicantium plures de cætero Sorores vel Moniales, quàm quot ex bonis vel proventibus earundem absque penuria sustentari possint, recipiantur, id innovatur & extenditur à Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 3. In monasteriis & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus is tantùm numerus constituitur, ac imposterùm conservetur, qui vel ex redditibus propriis monasteriorum, vel